

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

**Финансиски извештаи и
Извештај на независните ревизори
за годината што завршува
на 31 декември 2007**

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1 - 2
Биланс на успех	3
Биланс на состојба	4
Извештај за промените на акционерската главнина	5
Извештај за паричните текови	6 - 7
Белешки кон финансиските извештаи	8 – 57

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените финансиските извештаи (стр. 3 до 60) на Стопанска банка АД - Скопје (во понатамошниот текст “Банката”), кои се состојат од билансот на состојба на ден 31 декември 2007 година и билансот на успех, извештајот за промени на акционерската главнина и извештајот за парични текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати белешки кон финансиските извештаи.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: дизајнирање, имплементирање и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали истото е резултат на измама или грешка, избирање и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во дадените околности.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија на Република Македонија и Меѓународните стандарди за ревизија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања, да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување во финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел дизајнирање на ревизорски постапки коишто се соодветни на околностите, но не за цел на изразување на мислење за ефикасноста на интерната контрола на Банката. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ (продолжение)

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи на Банката ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Стопанска банка АД - Скопје на ден 31 декември 2007 година, како и резултатите од работењето, промените на акционерската главнина и паричните текови за годината која што тогаш завршува во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Дилоит ДООЕЛ

Лидија Нануш
Овластен ревизор
Директор

Биљана Настеска
Овластен ревизор

Скопје
Фебруари 20, 2008

БИЛАНС НА УСПЕХ
Година што завршува на 31 декември 2007
(Во илјади денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Приходи по основ на камати	3.1, 5	3,362,413	2,565,016
Расходи по основ на камати	3.1, 5	<u>(1,194,464)</u>	<u>(756,341)</u>
Нето приходи по основ на камати		<u>2,167,949</u>	<u>1,808,675</u>
Приходи од надомести и провизии	3.1, 6	969,173	833,590
Расходи од надомести и провизии	3.1, 6	<u>(50,886)</u>	<u>(43,541)</u>
Нето приходи од надомести и провизии		<u>918,287</u>	<u>790,049</u>
Приходи од дивиденда		7,892	1,977
Приходи од курсни разлики, нето	3.2	111,976	94,810
Нето приходи од тргување	7	614	842
Загуби поради оштетување нето	8	(411,621)	(477,455)
Останати деловни приходи	9	121,176	124,330
Останати деловни расходи	10	<u>(1,713,792)</u>	<u>(1,559,463)</u>
ДОБИВКА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		1,202,481	783,765
Данок на добивка	11	<u>(11,587)</u>	<u>(8,638)</u>
НЕТО ДОБИВКА		<u><u>1,190,894</u></u>	<u><u>775,127</u></u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи се одобрени од страна на раководството на Банката на 24 јануари 2008 година и ќе бидат предложени на усвојување од страна на Управниот одбор на Банката.

Потпишано во име на Стопанска банка АД - Скопје:

Г-дин Глигор Бишев
 Прв генерален директор

Г-дин Георгиос Папанастасиу
 Втор генерален директор

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
На 31 декември 2007
(Во илјади денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	12	4,722,680	4,664,562
Благајнички и други записи	13	5,232,175	2,426,260
Финансиски инструменти за тргување	14	253,301	147,765
Финансиски инструменти расположиви за продажба	14	123,123	107,354
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	14	3,838,602	4,391,916
Пласмани во, и кредити на банки	15	5,443,514	6,001,414
Кредити одобрени на комитенти	16	32,917,403	21,659,311
Останати побарувања	17	1,021,369	1,023,626
Недвижности дадени под закуп	18	110,334	153,987
Вложувања во имот земен под закуп	19	20,268	20,754
Нематеријални вложувања	20	89,589	149,853
Недвижности и опрема	21	1,134,954	1,162,151
Одложени даночни средства	11	1,789	2,102
Вкупно средства		<u>54,909,101</u>	<u>41,911,055</u>
ОБВРСКИ И АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА			
ОБВРСКИ			
Депозити на банки и финансиски институции	22	3,750,252	2,232,155
Депозити на комитенти	23	43,280,889	32,962,368
Обврски по кредити	24	320,207	377,980
Субординиран долг	25	1,224,032	1,223,482
Обврски по приоритетни акции	26	90,978	90,978
Останати обврски	27	656,373	578,426
Обврски за данок на добивка	11	2,747	8,929
Одложени даночни обврски	11	1,307	-
Обврски кон вработените		14,908	-
Вкупно обврски		<u>49,341,693</u>	<u>37,474,318</u>
АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА	28		
Акционерски капитал		3,511,242	3,511,242
Резерви		252,977	147,555
Акумулирана добивка		612,295	2,813
Нето добивка за годината		1,190,894	775,127
Вкупно акционерска главнина		<u>5,567,408</u>	<u>4,436,737</u>
Вкупно обврски и акционерска главнина		<u>54,909,101</u>	<u>41,911,055</u>
Потенцијални обврски	31	<u>10,639,454</u>	<u>6,938,483</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ НА АКЦИОНЕРСКАТА ГЛАВНИНА
Година што завршува на 31 декември 2007
(Во илјади денари)

	<u>Акционерски капитал</u>	<u>Ревалориз. резерва</u>	<u>Законска резерва</u>	<u>Специјален фонд</u>	<u>Акумулир. добивка</u>	<u>Вкупно</u>
Состојба, 1 јануари 2006	3,511,242	22,610	1,911	1,083	124,764	3,661,610
Издвојување за законски резерви	-	-	121,951	-	(121,951)	-
Добивка за годината	-	-	-	-	775,127	775,127
Состојба, 31 декември 2006	<u>3,511,242</u>	<u>22,610</u>	<u>123,862</u>	<u>1,083</u>	<u>777,940</u>	<u>4,436,737</u>
Состојба, 1 јануари 2007	3,511,242	22,610	123,862	1,083	777,940	4,436,737
Издвојување за законски резерви	-	-	116,269	-	(116,269)	-
Распределено за дивиденди	-	-	-	-	(71,986)	(71,986)
Пренос од ревалоризациони резерви во акумулирана добивка	-	(22,610)	-	-	22,610	-
Ревалоризациони резерви од преоценување на сопственички хартии од вредност	-	11,763	-	-	-	11,763
Добивка за годината	-	-	-	-	1,190,894	1,190,894
Состојба, 31 декември 2007	<u>3,511,242</u>	<u>11,763</u>	<u>240,131</u>	<u>1,083</u>	<u>1,803,189</u>	<u>5,567,408</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
Година што завршува на 31 декември 2007
(Во илјади денари)

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Добивка пред оданочување	1,202,481	783,765
<i>Усогласувања за:</i>		
Амортизација на:		
- Недвижности и опрема	149,700	170,014
- Нематеријални средства	68,948	69,055
- Недвижности дадени под закуп	3,919	4,608
- Вложувања во имот земен под закуп	4,819	1,230
Капитална добивка од:		
- Продажба на недвижности и опрема	(41,513)	(67,939)
Приходи од камати	(3,362,413)	(2,565,016)
Расходи од камати	1,194,464	756,341
Нето приходи од тргување	(614)	(842)
Отписи	-	6,933
Загуби поради оштетување	795,614	993,293
Загуби поради оштетување на:		
Недвижности дадени под закуп	7,117	11,741
Превземени средства по основ на ненаплатени побарувања	39,294	-
Ослободување на загуби поради оштетување	(383,993)	(428,279)
Резервации/(ослободување) на резервации за вонбилансни ставки	-	(87,559)
Наплатени камати	3,309,409	2,553,276
Платени камати	<u>(1,134,860)</u>	<u>(737,045)</u>
Добивка од дејноста пред промените на деловната актива:	1,852,372	1,463,576
<i>(Зголемување)/намалување на деловната актива:</i>		
Набавка на финансиски инструменти за тргување	(102,325)	(73,535)
Пласмани во, и кредити на, други банки	10,134	7,835
Кредити одобрени на комитенти	(11,732,446)	(6,050,935)
<i>(Зголемување)/намалување на останатата актива</i>	55,248	129,100
<i>Зголемување/(намалување) на останатата пасива:</i>		
Депозити на банки и финансиски институции	1,517,234	166,012
Депозити на клиенти	10,242,646	5,746,738
Останати обврски	<u>159,663</u>	<u>135,780</u>
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочување	2,002,526	1,524,571
Платени даноци на добивката	<u>(8,527)</u>	<u>(1,811)</u>
Нето паричен тек од основната дејност	<u>1,993,999</u>	<u>1,522,760</u>

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ (продолжение)
Година што завршува на 31 декември 2007
(Во илјади денари)

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Паричен тек од инвестициона активност		
Набавка на материјални вложувања	(202,969)	(215,983)
Набавка на нематеријални вложувања	(8,714)	(16,998)
Инвестиции во недвижности дадени под закуп	-	(1,007)
Нето приливи од вложувања	575,128	114,922
Приливи од продажба на недвижности и опрема	55,780	219,612
Приливи од продажба на недвижности дадени под закуп	39,446	37,204
Вложувања во имот земен под закуп	(9,540)	(16,851)
Нето паричен тек од инвестициони активности	<u>449,131</u>	<u>120,899</u>
Паричен тек од финансиска активност		
Нето зголемување на обврските по кредити	(65,011)	531,253
Исплата на дивиденди	(71,986)	-
Субординиран долг	-	1,223,482
Нето паричен тек од финансиски активности	<u>(136,997)</u>	<u>1,754,735</u>
Нето зголемување на пари и парични еквиваленти	2,306,133	3,398,394
Пари и парични еквиваленти, почеток на годината	13,092,236	9,693,842
Пари и парични еквиваленти на крај на годината	<u>15,398,369</u>	<u>13,092,236</u>
Пари и парични еквиваленти на крај на годината:		
Парични средства и парични еквиваленти (белешка 12)	4,722,680	4,664,562
Благајнички и други записи (белешка 13)	5,232,175	2,426,260
Депозити во банки орочени до 30 дена (белешка 15)	5,443,514	6,001,414
	<u>15,398,369</u>	<u>13,092,236</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

1. ОСНОВНИ АКТИВНОСТИ

Стопанска банка АД - Скопје (во понатамошниот текст “Банката”) е трансформирана во акционерско друштво на 29 декември 1989 година.

Банката е регистрирана како универзален тип на комерцијална банка, во согласност со македонските закони. Основните активности на Банката се следните:

- Прибирање на депозити и други повратни извори на средства;
- Кредитирање во земјата и странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- Издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, меници);
- Платен промет во земјата и во странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- Брз трансфер на пари;
- Тргување со инструменти на пазарот на пари (меници, сертификати за депозити);
- Тргување со девизни средства, хартии од вредност и финансиски деривативи;
- Финансиски лизинг;
- Менувачки работи;
- Купопродажба гарантирање и пласман на емисија на хартии од вредност;
- Економско-финансиски консалтинг;
- Обезбедување на услуги во наплата на фактури, водење евиденција;
- Издавање на платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- Управување со средства и портфолио на хартии од вредност по налог и за сметка на клиенти;
- Давање на услуги на банка-чувар на имот;
- Посредување при склучување договори за кредити и заеми и при продажба на полиси за осигурување;
- Обезбедување услуги на изнајмување на сефови, остава и депо;
- Други финансиски услуги утврдени со закон што може да ги врши само банка.

На 21 декември 1999 година, беше потпишан Договор за откуп на акции (“Договор”) помеѓу Банката, Националната Банка на Грција, Меѓународната финансиска корпорација (“IFC”), Европската банка за обнова и развој (“EBRD”) (“Инвеститори”) од една страна и Агенцијата на Република Македонија за санација на банки и Министерството за финансии на Владата на Република Македонија, од друга страна. Во согласност со договорите, инвеститорите превзеле обични акции од Банката во вкупен износ еднаков на 85% од издадените акции на Банката во следната пропорција: Национална Банка на Грција 65%, IFC 10% и EBRD 10%.

Вкупниот број на вработени на Банката на 31 декември 2007 изнесува 1,080 вработени.

2. ОСНОВА ЗА ПРЕЗЕНТИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ И СПОРЕДБЕНИ ПОДАТОЦИ

Овие финансиски извештаи се изготвени во согласност со стандардите и толкувањата одобрени од страна на Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди, коишто сега се познати под името Меѓународни стандарди за финансиско известување (МСФИ). Овие стандарди и толкувања претходно беа познати под името Меѓународни сметководствени стандарди (МСС).

Претставувањето на финансиските извештаи во согласност со МСФИ му налага на менаџментот да изврши најдобри проценки и разумни претпоставки коишто имаат влијание врз објавувањето на износите на активата и пасивата, и обелоденувањето на потенцијални обврски по актива и пасива на датумот на обелоденување на финансиските извештаи, како

и објавените износи на приходите и расходите за време на периодот на известување. Овие проценки и претпоставки се базирани на информациите коишто се достапни на датумот на објавување на финансиските извештаи, при што идните фактички резултати би се разликувале од овие проценки.

На 31 декември 2007 година Банката поседува 100% од капиталот на Стоба Трејд (“Друштвото”). Бидејќи вложувањето е незначително, финансиските извештаи на Друштвото не се консолидирани и вложувањата на Банката се прикажани како средства расположливи за продажба според набавна вредност. Во согласност со измените на Законот за банки, Банката донесе Одлука за престанок и отварање на ликвидација на Друштвото.

Финансиските извештаи на Банката се подготвени во согласност со сметководствените политики образложени во белешката 3 кон финансиските извештаи.

Презентираните финансиски извештаи се искажани во илјади македонски денари.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1. Признавање на приходи и расходи

Приходите и расходите по основ на камати се признаваат во билансот на успех за сите каматоносни инструменти на пресметковна основа, водејќи сметка за неотплатената главница и користејќи го методот на ефективна каматна стапка, утврдена врз основа на амортизирана набавна вредност. Приходите од камати вклучуваат и купони стекнати по основ на хартии од вредност за тргување и хартии од вредност кои се чуваат до достасување и пресметан дисконт и премија на благајнички записи и други инструменти кои носат дисконт. Провизиите и надоместоците, освен надоместоците за одобрување на кредити, генерално се признаваат на пресметковна основа во периодот кога се врши услугата.

Надоместите за одобрување на кредити се разграничуваат и амортизираат за време на животниот век на кредитот со примена на методата на ефективна каматна стапка.

3.2. Износи искажани во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна банка на Република Македонија (“НБРМ”), која е Централна банка на Република Македонија, кои важат на денот на трансакцијата.

Средствата и обврските кои гласат на странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба.

Нето позитивните и негативните курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.3. Кредити одобрени од Банката, резервации за загуби поради оштетување

Кредитите одобрени од Банката иницијално се признаваат по набавна вредност, во моментот кога парите се одобрени на комитентите. Истите, последователно се вреднуваат според амортизираната набавна вредност со користење на ефективна каматна стапка.

Кредитите одобрени на комитентите и финансиските институции се прикажани во нето износ намалени за загубата поради оштетување.

Резервациите за загуби поради оштетување по кредити се утврдуваат доколку постојат објективни докази дека Банката нема да може да ги наплати сите достасани износи по побарувањата според оригиналните договорни услови. Резервацијата за загуби поради оштетување по кредити се искажува како намалување на сметководствената вредност на побарувањето во билансот на состојба, додека за вонбилансните ставки како што се финансиските обврски, резервацијата се искажува во рамките на останати обврски. Истовремено, резервациите за загуби поради оштетување се искажуваат и во билансот на успех како загуби поради оштетување. Резервациите за загуби поради оштетување по кредити се утврдуваат врз основа на степенот (големината) на ризикот од ненаплативост или специфичниот ризик на ниво на земја, врз основа на следните принципи:

- Поединечните кредитни изложености (ризици) се оценуваат врз основа на видот на кредитобарателот, неговата целокупна финансиска позиција, изворите и евиденцијата за плаќање и надоместивата вредност на обезбедувањето. Резервациите за загуби поради оштетување се мерат и утврдуваат за разликата помеѓу сметководствената вредност на кредитот и неговиот проценет надоместив износ, што всушност ја претставува сегашната вредност на очекуваните готовински текови, вклучувајќи ги и надоместивите износи од гаранции и залог, дисконтирани со ефективна каматна стапка на кредитот.
- Ако постојат објективни докази за ненаплативост на кредити во кредитното портфолио кои не може специфично да се идентификуваат, резервациите за загуби поради оштетување се утврдуваат на ниво на ризикот за целокупното кредитно портфолио. Овие загуби се утврдуваат врз основа на историски податоци за кредитните рангирања на кредитокорисниците, и ја одразуваат тековната економска клима во која функционираат кредитокорисниците.
- Загубата по кредит претставува престанок на пресметка на приход од камата согласно договорените услови, а кредитот се класификува како нефункционален заради тоа што договорните обврски за плаќање на главницата и/или каматата се во задоцнување, односно ненаплатени во период поголем од 90 дена. Сите резервации за загуби по кредити се разгледуваат и тестираат најмалку еднаш годишно, и секакви понатамошни промени на износите и времето на очекуваните идни парични приливи во споредба со претходните проценки, резултираат во промена на резервацијата за загуби поради оштетување, која се евидентира како задолжување или одобрување на загубите поради оштетување евидентирани во билансот на успех.
- Кредитот за кој се верува дека е неможно да се наплати, се отпишува наспроти соодветната резервација за загуби поради оштетување. Натомошните наплати се евидентираат како намалување на загубите поради оштетување во билансот на успех.
- Во случај на одобрени кредити на кредитокорисници во земји со зголемен ризик на потешкотии за сервисирање на надворешен долг, се проценува политичката и економската ситуација, и се воспоставуваат дополнителни резервации за ризичност на земја.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.3. Кредити одобрени од Банката, резервации за загуби поради оштетување (продолжение)

Во согласност со Одлуката за измените на Одлуката за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на Банката според степенот на нивната ризичност објавена на 29 јуни 2006 година (Службен весник на РМ бр.80/2006), почнувајќи од 31 март 2007 година Банката издвојува посебна резерва за потенцијални загуби од 1% од вкупната кредитна изложеност класифицирана во ризичната категорија “А”.

3.4. Вложувања во хартии од вредност за тргување

Хартиите од вредност за тргување, кои се состојат од државни записи во домашна валута издадени од Министерството за финансии, се хартии од вредност вклучени во портфолио за кое постои намера за остварување на профит на краток рок. Хартиите од вредност за тргување иницијално се признаваат по набавната вредност и последователно се признаваат според нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена. Сите поврзани реализирани и нереализирани добивки и загуби се вклучени во нето приходот од тргување. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со хартиите од вредност за тргување, се евидентира како приход од камата.

Купопродажбата на хартиите од вредност за тргување се признава на датумот на тргувањето, што го претставува датумот кога Банката се обврзува да го купи или продаде средството.

3.5. Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба

Хартиите од вредност расположиви за продажба претставуваат финансиски инструменти кои не се класифицирани како финансиски средства кои се чуваат за тргување или финансиски средства кои се чуваат до доспевање. Прикажаното портфолио е составено од сопственички хартии од вредност во банки, финансиски институции и претпријатија, врз кои Банката нема контрола. Вложувањата расположиви за продажба се последователно вреднувани според објективната вредност, а врз основа на пазарната вредност или врз основа на износите добиени со примена на методи на парични текови.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност се признаваат директно во резерви, се додека не се продаде сопственичката хартија од вредност или додека не се оцени дека истата е обезвреднета, во кој момент кумулативната нереализирана добивка или загуба претходно признаена во акционерската главнина се вклучува во нето добивката или загубата за периодот.

3.6. Вложувања во придружени претпријатија

Придружено претпријатие е претпријатие во кое Банката има значајно влијание, но не и контрола, преку учество во донесување на одлуки поврзани со финансиската и деловната политика на придруженото претпријатие.

Вложувањата во придружени претпријатија се состојат од вложувања во хартии од вредност кои не котираат на берза, а кои се презентирани според методот на главнина.

Раководството на Банката смета дека сметководствената вредност на овие вложувања е приближна на нивната пазарна вредност.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.7. Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање претставуваат финансиски средства со фиксни или определени плаќања и фиксно доспевање, за кои Банката има намера и можност да ги чува до доспевање. Ова портфолио ги вклучува обврзниците од старото девизно штедење, денационализација и откуп на побарувањата од Банката како и континуирани државни обврзници издадени од Владата на Република Македонија. Овие хартии од вредност се прикажани според амортизираната набавна вредност врз основа на методот на ефективна каматна стапка.

3.8. Недвижности, опрема и нематеријални вложувања

Недвижностите, опремата и нематеријалните вложувања се искажани според набавната или ревалоризираната вредност, намалена за акумулираната амортизација.

Пред 1 јануари 2006 година недвижностите, опремата и нематеријалните средства беа ревалоризирани во минатите години на крајот на годината со примена на коефициентите на растежот на цените на индустриските производи на набавната или ревалоризираната вредност, како и на исправката на вредноста. Ефектот на ревалоризацијата се евидентираше во ревалоризационата резерва. Согласно параграф 44 (б) од објавениот МСС 8 - Нето добивка или загуба за периодот, основни грешки и промени во сметководствените политики (Службен весник на РМ бр. 94/2004), ревалоризираните вредности на нематеријалните и материјалите вложувања се третираат како ревалоризација во согласност со МСС 16 или МСС 38, а не како промена во сметководствената политика.

Со состојба на 31 Декември 2007 година, во согласност со Допис на НБРМ бр. 91 од 08.01.2008 година, овие ревалоризациони резерви се пренесени во акумулирана добивка.

Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата што се евидентира одделно, се капитализираат. Останати последователни издатоци се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност вклучена во дел од недвижностите и опремата. Сите останати издатоци се признаваат како трошоци во билансот на успех.

Амортизацијата на недвижностите, опремата и нематеријалните вложувања се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната или ревалоризираната вредност на средствата во текот на нивниот пропишан полезен век на траење. На недвижностите, опремата и нематеријалните вложувања не се пресметува амортизација се до нивното ставање во употреба. Годишните стапки на амортизација се како што следи:

<u>Применети годишни стапки</u>	<u>2007 - 2006</u>
Градежни објекти	2.5% -5%
Мебел и опрема	10% - 25%
Нематеријални средства	20%

Кога средствата кои се предмет на амортизација се ставаат надвор од употреба, или на било кој начин се отуѓуваат, соодветната набавна вредност и исправката на вредноста се искнижуваат од соодветните сметки. Капиталните добивки или загуби остварени со отуѓувањата се евидентираат како останати приходи односно останати расходи.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.9. Недвижности дадени под закуп

Недвижностите дадени под закуп вклучуваат згради во сопственост на Банката кои се чуваат за да се заработуваат наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или за двете заедно. Недвижностите дадени под закуп почетно се мерат според нивната набавна вредност, вклучувајќи ги и трошоците на трансакцијата. Класификацијата на недвижностите дадени под закуп се базира на критериумот дека недвижностите во најголем дел се чуваат за да се заработат наемнини споредено со недвижностите кои Банката ги користи за сопствени потреби.

По почетното признавање Банката ги мери недвижностите дадени под закуп според набавната вредност намалена за секоја акумулирана амортизација и за секоја акумулирана загуба поради оштетување.

Амортизацијата на недвижностите дадени под закуп се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот пропишан полезен век на траење, кој е приближно еднаков на слични средства вклучени во материјалните вложувања. Применетата стапка на амортизација на овие средства изнесува 2.5% на годишно ниво.

Приходот од наемнини од недвижностите издадени под закуп се признава во билансот на успех по пропорционална метода во времетраењето на закупот.

3.10. Превземени средства по основ на ненаплатени побарувања

Во согласност со Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на преземените средства (имот во земјиште, згради, опрема и слично) врз основа на ненаплатени побарувања, објавена во Службен весник на Република Македонија бр. 79/2007 од 26 јуни 2007 година, Банката е должна да издвојува посебна резерва за преземените средства, вклучително и затекнатите превземени средства.

На датумот на преземање, преземеното средство се признава во билансите на Банката по почетната сметководствена вредност.

Почетната сметководствена вредност е помалиот износ од проценетата вредност, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на Банката и набавната вредност на преземеното средство.

Проценетата вредност се определува од страна на овластен проценител на датумот на преземањето на средството, додека набавната вредност е вредноста наведена во актот донесен од страна на надлежен орган од кој произлегува правниот основ за стекнување право на сопственост.

Во случај кога проценетата вредност е помала од набавната вредност, Банката е должна да прикаже загуба за оштетување (МСС 36) во билансот на успех, во висина на утврдената разлика помеѓу двете вредности.

Најмалку еднаш годишно во периодот од дванаесет месеци, Банката е должна да обезбеди проценка на вредноста на преземеното средство извршена од страна на тројца овластени проценители, од кои најмалку двајца се надворешни проценители кои не се вработени во банката. При тоа, како проценета вредност се смета износот на најниската проценка од трите.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.10. Превземени средства по основ на ненаплатени побарувања (продолжение)

По исклучок, Банката може да обезбеди проценка на вредноста на преземените средства од само еден овластен проценител, доколку почетната сметководствена вредност на преземеното средство намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување, не надминува 2.000.000 денари.

Доколку согласно со извршената проценка, проценетата вредност намалена за трошоците за продажба е пониска од износот на почетната сметководствена вредност намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување, Банката е должна во билансот на успех да признае дополнителен износ на загуба за оштетување, до износот на проценетата вредност. Во случај кога проценетата вредност е повисока од износот на почетната сметководствена вредност намалена за вкупниот износ на загуба за оштетување, Банката несее да ја признае оваа разлика во билансот на успех.

Доколку Банката не успее да го продаде преземеното средство во период од 5 години по датумот на преземање, должна е да изврши целосен отпис на тоа средство, односно неговата вредност да ја сведе на нула.

Банката, во рок од три месеци од влегувањето во сила на оваа одлука (26.06.2007 година), е должна за затекнатите превземени средства да обезбеди проценка на нивната вредност. При тоа, како датум на преземање на затекнатите средства се смета датумот на влегување во сила на оваа Одлука.

Доколку проценетата вредност е пониска од вредноста по која е евидентирано преземеното средство до датумот на влегување во сила на оваа Одлука, Банката е должна во билансот на успех да признае загуба за оштетување до износот на проценетата вредност.

3.11. Парични средства и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти вклучуваат готовина и ностро сметки кои претставуваат депозити по видување и пласмани кај други банки и финансиски институции, со доспевање до 3 месеци, како и износи кај НБРМ.

3.12. Средства од комисионо работење

Средствата управувани во име и за сметка на правни лица и граѓани се вклучени во Билансите на состојба на нето основа. Нето средствата или обврските прикажани во Билансот на состојба претставуваат резултат на временската разлика помеѓу наплатата на побарувањата или исплатата на обврските од страна на комитентите.

3.13. Плати и останати надоместоци на вработените

Во согласност со законската регулатива Банката е обврзана да плаќа придонеси за пензиско и социјално осигурување на своите вработени во Фондот за пензиско и социјално осигурување, според одредени законски определени проценти. Овие трошоци се признаваат во Билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Во согласност со законската регулатива работникот има право на исплата на отпремнина при одење во пензија во висина од најмалку двократен износ од просечната месечна плата по работник пресметана во Република Македонија, исплатена во последните три месеци.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.13. Плати и останати надоместоци на вработените (продолжение)

Исто така, во согласност со Колективниот договор, вработените на Банката имаат право на исплата на отпремнини во висина од две просечни плати исплатени во Република Македонија во последните три месеци. Отпремнините на вработените се третираат како дефинирани пензиски планови. Обврските за отпремнини се признаени во билансот на состојба врз основа на актуарска проценка и претставуваат сегашна вредност на дефинираните обврски спрема вработените коригирана за сите непризнаени актуарски добивки и загуби намалени за трошокот за минати услуги кој сеуште не е признаен.

3.14. Данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува во согласност со законските одредби на Република Македонија врз основа на добивката или прикажаната загуба во Билансот на успех составен во согласност со Македонската фискална регулатива. Пресметката на месечната аконтација на данокот на добивка се плаќа однапред како што е определено од даночните органи. Крајниот данок на добивка од 12% се плаќа врз основа на прикажаната годишна добивка во Билансот на успех подготвен според законската регулатива.

Одложениот данок на добивка е евидентиран со примена на методот на обврска за времените разлики кои произлегуваат од даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност за целите на финансиското известување. Во моментот, одобрените даночни стапки се користат за одредување на одложениот данок на добивка.

Одложена даночна обврска се признава за сите времи разлики освен ако не произлегуваат од почетното признавање на средството или обврската кои во моментот на нивното настанување немале никакво влијание на финансиската добивка, ниту пак на добивката (загубата) која е предмет на оданочување.

Одложено даночно средство се признава за сите времи разлики кои претставуваат одбитна ставка и тоа во обем во кој што постои веројатност дека ќе постои добивка, која ќе биде предмет на оданочување и во однос на која ќе може да се искористат времените разлики како одбитна ставка, освен доколку одложените даночни средства произлегуваат од иницијалното евидентирање на средствата или обврските настанати во трансакции кои во моментот на нивното настанување немале никакво влијание на финансиската добивка, ниту пак на добивката (загубата) која е предмет на оданочување.

3.15. Објективна вредност

Придружните финансиски извештаи се подготвени според принципот на набавна вредност и последователно намалени со цел да се дојде до нивната проценета надоместувачка вредност.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

4.1. Управување со финансиски ризик

Активностите на Банката ја изложуваат кон различни финансиски ризици, а тие активности опфаќаат анализа, евалуација, прифаќање и управување со одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Преземањето ризик е основа на финансиското работење, а оперативните ризици се неизбежна последица на вршењето на деловните активности. Затоа, целта на Банката е да постигне соодветна рамнотежа помеѓу ризикот и приносот како и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти врз финансиските перформанси на Банката.

Политиките за управување со ризиците на Банката се така дизајнирани да можат да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да постават соодветни лимити за ризиците и соодветни контроли, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите со помош на сигурни и современи информациона системи. Банката редовно ги ревидира своите политики за управување со ризици и системите за да ги одрази промените на пазарите, производите и најдобрите практики.

Организациската структура на раководењето со ризици на Банката осигурува постоење на јасни линии на одговорност, ефикасна сегрегација на должности и превенција на судири на интереси на сите нивоа, вклучувајќи ги Управниот одбор, извршниот и вишиот менаџмент, како и помеѓу Банката и НБГ Групацијата, нејзините клиенти и сите други поврзани субјекти. Во рамките на Банката, активностите за раководење со ризици главно се одвива на следниве нивоа:

- Стратешко ниво опфаќа функции на раководење со ризици што ги извршува Управниот Одбор. Тоа се однесува на одобрување на стратегија за ризици, дефинирање на ризиците, профилот и апетитот за ризици на Банката, како и профилот за преземање ризици заради остварување позитивен резултат и други политики и внатрешни инструкции на високо ниво поврзани со ризиците.
- Тактичко ниво опфаќа функции на раководење со ризици што ги извршуваат Генералните директори, извршниот и вишиот менаџмент. Тоа се однесува на одобрување на политики за ризици и процедури за раководење со посебни ризици и воведување на соодветни системи и контроли за да се обезбеди дека севкупната релација помеѓу ризикот и остварување позитивен резултат останува во рамките на прифатливо ниво. Општо земено, во оваа категорија спаѓаат активностите за раководење со ризици што ги извршува Дирекцијата за раководење со ризици на Банката, како и други критични функции на поддршка.
- Оперативно ниво опфаќа раководење со ризици на местото каде тие всушност се создаваат. Соодветните активности се извршуваат од поединци кои преземаат ризик во име на организацијата. Раководењето со ризици на ова ниво се спроведува преку соодветни контроли содржани во соодветните оперативни процедури и инструкции определени од менаџментот.

Најважните видови на ризик се кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, пазарниот ризик и оперативниот ризик.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2. Кредитен ризик

Банката презема изложеност кон кредитен ризик, којшто претставува ризик од финансиска загуба која произлегува од неможноста должникот да ги исполни условите од договорот со Банката или да не постапи според договореното. Кредитниот ризик е најважниот ризик за работењето на Банката, затоа менаџментот внимателно ја раководи нејзината изложеност кон кредитниот ризик. Кредитните изложености главно произлегуваат од активностите за кредитирање што резултираат во кредити и аванси. Исто така, постои кредитен ризик во вонбилансните финансиски инструменти, како што се одобрените лимити на претпријатија и население, гаранциите и акредитивите.

4.2.1. Мерење на кредитен ризик, лимити и политики на намалување на ризиците

Иницијално, при одобрување на кредит или друга кредитна изложеност, кредитоспособноста на клиентите се оценува од страна на соодветните Кредитни тела во зависно од видот и износот на изложеноста. Управување со кредитниот ризик на Банката кое подразбира мерење, следење и контрола на овој ризик се врши од страна на следниве тела: Одбор за управување со ризици и Комисија за класификација на актива и резервација за потенцијални обврски и загуби, и тоа главно се базира на извештаи и анализи изготвени од страна на Секторот за истражување, статистика и управување со ризици. Информации и податоци во врска со кредитниот ризик се доставуваат на редовна основа до Управниот одбор.

Банката го следи исполнувањето на воспоставените интерни и законски лимити и ги контролира концентрациите на кредитниот ризик. Лимитите на кредитен ризик во однос на еден кредитокорисник, во однос на внатрешни лица, акционери со над 5% од акциите со право на управување, поединечни друштва во кои Банката има капитален влог како и големи кредитни изложености се поставени во Стратегијата за ризици на Банката, којашто се одобрува и ревидира од страна на Управниот Одбор, и истите се во согласност со законските прописи. Банката го структурира нивото на кредитен ризик кон домашни и странски банки така што воспоставува лимити на ризична изложеност кои се предмет на годишно или почесто ревидирање кога тоа се смета за неопходно. Ризикот од концентрација се следи на редовна основа и тоа по производ, географски и индустриски сегмент.

Банката имплементира различни практики за намалување на кредитниот ризик. Вообичаена пракса е прифаќање на соодветно обезбедување за дадените кредити. Поважните типови на обезбедување за кредити и други кредитни изложености се:

- хипотеки врз станбени објекти,
- деловни средства, залихи и побарувања,
- финансиски инструменти како што се должнички и сопственички хартии од вредност.

4.2.2. Политики за оштетување и резервации

Внатрешните рејтинг системи повеќе се фокусираат на мапирање на кредитен квалитет при започнување на кредитирањето и инвестиционите активности. Спротивно од тоа, резервациите за оштетување се признаваат за потребите на финансиско известување само за загуби коишто се генерирани на датумот на изготвување на билансот на состојба врз основа на објективни докази за оштетување.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.2. Политики за оштетување и резервации (продолжение)

Резервациите за оштетување прикажани во билансот на состојба на крајот на годината произлегуваат од различните рејтинг оценки. Меѓутоа, најголемиот дел од резервациите за оштетување произлегува од последните два рејтинга. Табелата подолу ги прикажува категориите за кредитен рејтинг на Банката:

Кредитен рејтинг	Критериуми	Мапирање
Ризична категорија А	Должник којшто најверојатно нема да доцни со плаќање и должник којшто отплаќа навремено, или со задоцнување од 15 дена. Кредитната изложеност е обезбедена со првокласно обезбедување.	Задоволителен ризик
Ризична категорија Б	Должник којшто ја отплаќа својата обврска со задоцнување од 30 дена, а вообичаено 31-90 дена. Без разлика на привремената слаба финансиска позиција, не постојат знаци за понатамошно влошување.	Следење
Ризична категорија В	Должник којшто ја отплаќа својата обврска со задоцнување од 31-90 дена, а вообичаено 91-180 дена. Должникот се оценува дека има несоодветни готовински текови за исполнување на своите обврски.	Следење
Ризична категорија Г	Должник којшто ја отплаќа својата обврска со задоцнување од 91-180 дена, а вообичаено 181-365 дена. Должникот е неликвиден и несолвентен, а има прифатливо обезбедување.	Потстандард
Ризична категорија Д	Должник којшто ја отплаќа својата обврска со задоцнување од повеќе од 365 дена или воопшто не ја отплаќа истата. Вообичаено кредитна изложеност кон должник спрема кого е започната стечајна или ликвидациска постапка. Без обезбедување или со лошо обезбедување.	Потстандард

Системот на внатрешен рејтинг му помага на менаџментот да утврди дали постојат објективните докази за оштетување во согласност со МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење”, врз основа на следниве критериуми поставени од страна на Банката:

- деликвентност во договорни плаќања на главница или камати;
- потешкотии во готовински текови за кредитокорисникот;
- непочитување на кредитни договори или услови;
- започнување на стечајна постапка;
- влошување на конкурентната позиција на кредитокорисникот и
- влошување на вредноста на обезбедувањето.

Согласно политиките на Банката се врши ревидирање на индивидуалните финансиски средства што се над праговите на материјалност најмалку годишно или поредовно кога тоа го налагаат индивидуалните околности. Резервите за оштетување на индивидуални оценети ставки се утврдуваат преку евалуација на генерирана загуба на датумот на изготвување на билансот на состојба врз индивидуална основа, и се применуваат на сите индивидуално значајни ставки.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.2. Политики за оштетување и резервации (продолжение)

Оценката нормално го зема во предвид обезбедувањето како и предвидените приноси од таа индивидуална ставка.

Колективно оценетите резерви за оштетување се обезбедуваат за портфолија на хомогени средства што индивидуално се под праговите за материјалност.

4.2.3. Максимална изложеност кон кредитен ризик пред обезбедување

	Во илјади денари	
	Максимална изложеност	
	31 декември	31 декември
	2007	2006
Изложеност на кредитен ризик на билансна актива		
Благајнички и други записи	5,232,175	2,426,260
Пласмани во и кредити на банки	5,443,514	6,001,414
Финансиски инструменти за тргување	253,301	147,765
Кредити одобрени на комитенти	32,917,403	21,659,311
Финансиски инструменти расположиви за продажба	123,123	107,354
Финансиски инструменти што се чуваат до доспевање	3,838,602	4,391,916
Останати побарувања	329,562	230,681
Изложеност на кредитен ризик на вонбилансни ставки		
Финансиски гаранции	2,019,165	1,619,601
Стендбај акредитиви	1,001,711	696,623
Обврски за одобрување кредити	7,332,304	4,303,044
Вкупна максимална изложеност на кредитен ризик	58,490,860	41,583,969

Парично покритие, недвижен имот, автомобили, државни обврзници, залог на машини и друг подвижен имот се прифаќаат како обезбедување за кредитните изложености.

Станбените кредити и потрошувачките кредити во износ над ЕУР 5.000 се целосно обезбедени со хипотека на недвижен имот (станбен и деловен простор) и тоа со коефициент на износ на кредит во однос на вредност на обезбедување до 75%. Истотака, како обезбедување за овие кредити може да се прифати и залог на депозит и државни обврзници. Авто кредитите (опфатени во категоријата потрошувачки кредити) се обезбедени со залог на автомобили.

Корпоративните кредити и кредитните линии за мали бизниси се обезбедуваат со различни видови на обезбедување: станбен простор, деловен простор, автомобили, залог на машини и друг подвижен имот, гаранции од првокласни банки, корпоративни гаранции и лични меници, притоа имајќи го предвид квалитетот на обезбедувањето и коефициентот на покриеност на кредитот со обезбедување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.4. Кредити и аванси

Кредитите и авансите се сумирани подолу:

	Ниту достасани ниту оштетени	Достасани но не оштетени	Индивид. оштетени кредити	Бруто	Во илјади денари			
					Резервација за индивид. оштетени кредити	Резервација за групно оштетени кредити	Вкупно оштетување	Нето
31 декември 2007								
Кредитни								
картички	1,519,095	406,184	-	1,925,279	-	(61,504)	(61,504)	1,863,775
Потрошувачки	10,455,370	2,515,643	-	12,971,013	-	(490,334)	(490,334)	12,480,679
Станбени	2,500,311	821,733	-	3,322,044	-	(62,018)	(62,018)	3,260,026
Мали								
претпријатија	3,909,233	2,215,964	1,941,339	8,066,536	(1,517,340)	-	(1,517,340)	6,549,196
Корпоративен сектор	5,555,020	3,024,479	4,138,081	12,717,580	(3,953,853)	-	(3,953,853)	8,763,727
Вкупно	23,939,029	8,984,003	6,079,420	39,002,452	(5,471,193)	(613,856)	(6,085,049)	32,917,403
Заеми на банки	5,392,146	77,435	-	5,469,581	-	(26,067)	(26,067)	5,443,514
	<u>29,331,175</u>	<u>9,061,438</u>	<u>6,079,420</u>	<u>44,472,033</u>	<u>(5,471,193)</u>	<u>(639,923)</u>	<u>(6,111,116)</u>	<u>38,360,917</u>

	Ниту достасани ниту оштетени	Достасани но не оштетени	Индивид. оштетени кредити	Бруто	Во илјади денари			
					Резервација за индивидуално оштетени кредити	Резервација за групно оштетени кредити	Вкупно оштетување	Нето
31 декември 2006								
Кредитни								
картички	1,001,630	277,272	-	1,278,902	-	(31,772)	(31,772)	1,247,130
Потрошувачки	5,168,387	2,816,803	-	7,985,190	-	(381,404)	(381,404)	7,603,786
Станбени	1,576,416	880,773	-	2,457,189	-	(15,819)	(15,819)	2,441,370
Мали								
претпријатија	2,061,894	2,839,958	2,030,337	6,932,189	(1,583,395)	-	(1,583,395)	5,348,794
Корпоративен сектор	3,867,931	638,364	4,826,604	9,332,899	(4,314,668)	-	(4,314,668)	5,018,231
Вкупно	13,676,258	7,453,170	6,856,941	27,986,369	(5,898,063)	(428,995)	(6,327,058)	21,659,311
Заеми на банки	5,949,205	89,010	-	6,038,215	-	(36,801)	(36,801)	6,001,414
	<u>19,625,463</u>	<u>7,542,180</u>	<u>6,856,941</u>	<u>34,024,584</u>	<u>(5,898,063)</u>	<u>(465,796)</u>	<u>(6,363,859)</u>	<u>27,660,725</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.4. Кредити и аванси (продолжение)

(а) Кредити и аванси кои не се ниту достасани ниту оштетени

	Задоволи- телен ризик	Следење	Потстан- дарден	Во илјади денари Вкупно
31 декември 2007				
Кредитни картички	1,519,095	-	-	1,519,095
Потрошувачки	10,455,370	-	-	10,455,370
Станбени	2,500,311	-	-	2,500,311
Мали претпријатија	3,909,233	-	-	3,909,233
Корпоративен сектор	5,555,020	-	-	5,555,020
Вкупно	23,939,029	-	-	23,939,029
Заеми на банки	5,392,146	-	-	5,392,146
	<u>29,331,175</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>29,331,175</u>

	Задоволжи- телен ризик	Следење	Потстан- дарден	Во илјади денари Вкупно
31 декември 2006				
Кредитни картички	1,001,630	-	-	1,001,630
Потрошувачки	5,168,387	-	-	5,168,387
Станбени	1,576,416	-	-	1,576,416
Мали претпријатија	2,061,894	-	-	2,061,894
Корпоративен сектор	3,867,931	-	-	3,867,931
Вкупно	13,676,258	-	-	13,676,258
Заеми на банки	5,949,205	-	-	5,949,205
	<u>19,625,463</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>19,625,463</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.4. Кредити и аванси (продолжение)

(б) Кредити и аванси кои се достасани но не се оштетени на индивидуална основа

Кредитите и авансите кои се доспеани во рамките на 90 дена не се сметаат за оштетени, освен во случаеви кога постои информација која го покажува обратното.

Бруто износот на кредитите е прикажан во табелата подолу:

	Достасан ост до 30 дена	Достасан ост од 31- 61 ден	Достасан ост од 61- 90 дена	Достасан ост од 91- 180 дена	Достасан ост од 180-365	Достасан ост од 1-2 години	Во илјади денари	
							Достасан ост преку 2 години	Вкупно
31 декември 2007								
Кредитни								
картички	295,992	46,674	10,743	52,775	-	-	-	406,184
Потрошувачки	1,413,448	370,391	189,390	283,450	159,307	99,657	-	2,515,643
Станбени	545,417	147,659	35,316	70,824	1,957	-	20,560	821,733
Мали претпријатија	1,510,646	473,205	232,113	-	-	-	-	2,215,964
Корпоративен сектор	2,332,594	265,340	426,545	-	-	-	-	3,024,479
Вкупно	6,098,097	1,303,269	894,107	407,049	161,264	99,657	20,560	8,984,003
Заеми на банки	-	-	-	-	-	-	77,435	77,435
	<u>6,098,097</u>	<u>1,303,269</u>	<u>894,107</u>	<u>407,049</u>	<u>161,264</u>	<u>99,657</u>	<u>97,995</u>	<u>9,061,438</u>

	Достасан ост до 30 дена	Достасан ост од 31- 61 ден	Достасан ост од 61- 90 дена	Достасан ост од 91- 180 дена	Достасан ост од 180-365	Достасан ост од 1- 2 години	Во илјади денари	
							Достасан ост преку 2 години	Вкупно
31 декември 2006								
Кредитни								
картички	179,330	35,105	8,572	54,265	-	-	-	277,272
Потрошувачки	1,915,977	274,197	160,473	200,136	116,561	149,459	-	2,816,803
Станбени	654,706	100,029	81,581	26,002	18,455	-	-	880,773
Мали претпријатија	2,369,436	330,612	139,490	420	-	-	-	2,839,958
Корпоративен сектор	-	-	638,364	-	-	-	-	638,364
Вкупно	5,119,449	739,943	1,028,480	280,823	135,016	149,459	-	7,453,170
Заеми на банки	-	-	-	-	-	-	89,010	89,010
	<u>5,119,449</u>	<u>739,943</u>	<u>1,028,480</u>	<u>280,823</u>	<u>135,016</u>	<u>149,459</u>	<u>89,010</u>	<u>7,542,180</u>

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.4. Кредити и аванси (продолжение)

Објективната вредност на обезбедувањето е базирано на техники на вреднување кои се вообичаено употребувани за слични средства. Вкупната објективна вредност на обезбедувањето за потрошувачки кредити изнесува 7,103,970 илјади денари (2006-4,769,612 илјади денари); за станбени кредити 8,529,484 илјади денари (2006 - 6,558,566 илјади денари).

Вредноста на обезбедувањето за корпоративното портфолио е прикажана во табелата подолу:

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Парични средства	297,633	217,619
Гаранции	2,719,217	2,850,350
Подвижен имот	8,573,319	6,261,905
Недвижен имот	<u>28,621,092</u>	<u>22,000,474</u>
Вкупно	<u>40,211,261</u>	<u>31,330,348</u>

4.2.5. Преземени средства по основ на ненаолатени побарувања во текот на годината

Во текот на 2007 година Банката ангажираше две надворешни проценителски куќи кои извршија проценка на целокупните превземени средства со цел да се утврди нивната објективна вредност .

Во овој период Банката продаде 30 средства со вкупна вредност од 121,124 илјади денари, а превзеде 10 објекти со вкупна вредност од 18,987 илјади денари. Превземени се активности за подготовка на средствата превземени во текот на 2007 година за продажба бидејќи генералната политика на Банката е овие објекти да се продадат во период од 3 години. Во ретки случаи Банката ги користи ваквите објекти за сопствени активности.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.6. Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

(а) Географски сектори

Следната табела ја прикажува главната кредитна изложеност на Банката по географски региони со состојба на 31 декември 2007 година. За потребите на оваа табела, Банката ја алоцира изложеноста по региони врз основа на домицилната земја на договорната страна.

	Во илјади денари						
	Грција	Македонија	Западна Европа	САД и Канада	ЈИ Европа	Австралија и Јапонија	Вкупно
Благајнички и други записи	-	5,232,175	-	-	-	-	5,232,175
Пласмани во и кредити на банки	5,075	45	4,028,047	510,741	236,034	663,572	5,443,514
Финансиски инструменти за тргување	-	226,690	-	-	26,611	-	253,301
Кредити одобрени на комитенти	-	32,917,403	-	-	-	-	32,917,403
Финансиски инструменти расположиви за продажба	-	92,066	31,057	-	-	-	123,123
Финансиски инструменти што се чуваат до доспевање	-	3,838,602	-	-	-	-	3,838,602
Останати побарувања	-	329,562	-	-	-	-	329,562
Состојба на 31 декември 2007	<u>5,075</u>	<u>42,636,543</u>	<u>4,059,104</u>	<u>510,741</u>	<u>262,645</u>	<u>663,572</u>	<u>48,138,680</u>
Состојба на 31 декември 2006	<u>3,687</u>	<u>30,968,667</u>	<u>2,948,538</u>	<u>371,002</u>	<u>190,787</u>	<u>482,020</u>	<u>34,964,701</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.6. Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)

(б) *Индустриски сектор*

Следната табела ја анализира главната кредитна изложеност на Банката по индустриски сектори во кои припаѓаат договорните страни.

	Финансиски институции	Тутунска, прехранба на и индустрија за пијалоци	Трговија	Метална индустрија	Градежни штво	Текстилна и кожарска индустрија	Земјоделство, рударство и риболов	Транспорт	Услуги	Електростопанство	Јавен сектор	Население	Останато	Во илјади денари	
														Вкупно	
Благајнички и други записи	5,232,175	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,232,175
Пласмани во и кредити на банки	5,443,514	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,443,514
Финансиски инструменти за тргување	26,611	-	-	-	-	-	-	-	-	-	226,690	-	-	-	253,301
Кредити одбрани на комитенти	451	1,754,913	3,861,295	1,975,969	1,038,436	691,738	675,861	641,516	-	1,199,157	504,226	17,466,151	3,107,690	32,917,403	
Финансиски инструменти расположиви за продажба	72,016	-	2,919	6,728	-	14,742	-	227	-	-	-	-	26,491	123,123	
Финансиски инструменти што се чуваат до доспевање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,838,602	-	-	3,838,602	
Останати побарувања	-	-	148,515	-	22,389	-	20,125	-	43,177	-	62	82,759	12,535	329,562	
Состојба на 31 декември 2007	10,774,767	1,754,913	4,012,729	1,982,697	1,060,825	706,480	695,986	641,743	43,177	1,199,157	4,569,580	17,548,910	3,146,716	48,162,044	
Состојба на 31 декември 2006	7,826,804	1,274,771	2,914,851	1,440,234	770,585	513,188	505,565	466,163	31,364	871,069	3,319,349	12,727,282	2,303,477	34,964,701	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.3. Пазарен ризик

Банката е изложена на пазарен ризик, што е ризик дека објективната вредност или идните готовински текови на некој финансиски инструмент ќе флукутираат поради промени во пазарните цени. Пазарните ризици произлегуваат од отворени девизни, каматни и позиции од капитални производи, од кои сите се изложени на општите и специфичните пазарни движења и промени во волатилноста на пазарните стапки или цените (како што се каматните стапки, кредитни маргини, девизен курс и цени на капитал).

4.3.1. Девизен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукутации во важечките девизни курсеви кои имаат влијание врз нејзината финансиска позиција и готовински текови. Банката определува лимити на изложеност по валута и агрегатно за сите валути кои се однесуваат и за дневни и за позиции “преку ноќ”, а кои се следат на редовна основа. Табелата подолу ја сумира изложеноста на Банката кон ризикот од девизен курс на 31 декември 2007 година.

	ЕУР	УСД	Други валути	Вкупно странски валути	Во илјади денари 31 декември 2007	
					Во денари	Вкупно
СРЕДСТВА						
Парични средства и парични еквиваленти	1,998,978	66,191	159,992	2,225,161	2,497,519	4,722,680
Благајнички и други записи	-	-	-	-	5,232,175	5,232,175
Финансиски инструменти за тргување	88,562	-	-	88,562	164,739	253,301
Финансиски инструменти расположиви за продажба	11,787	-	-	11,787	111,336	123,123
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	3,838,602	-	-	3,838,602	-	3,838,602
Пласмани во, и кредити на банки	3,844,560	995,795	603,159	5,443,514	-	5,443,514
Кредити одобрени на комитенти	20,158,122	701,707	229,480	21,089,309	11,828,094	32,917,403
Останати побарувања	340	-	-	340	329,222	329,562
Вкупно средства	29,940,951	1,763,693	992,631	32,697,275	20,163,085	52,860,360
ОБВРСКИ						
Депозити на банки и финансиски институции	3,038,788	10,904	65,927	3,115,619	634,633	3,750,252
Депозити на комитенти	15,310,075	1,265,391	661,700	17,237,166	26,043,723	43,280,889
Обврски по кредити	1,296,179	57,403	-	1,353,582	281,635	1,635,217
Останати обврски	105,803	2,371	7,344	115,518	559,817	675,335
Вкупно обврски	19,750,845	1,336,069	734,971	21,821,885	27,519,808	49,341,693
Нето девизна позиција:						
31 декември 2007	10,190,106	427,624	257,660	10,875,390	(7,356,723)	3,518,667
31 декември 2006	8,417,282	(19,077)	2,230	8,400,435	(5,361,565)	3,038,870

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.3. Пазарен ризик (продолжение)

4.3.1. Девизен ризик (продолжение)

На 31 декември 2007 и 2006 година кредитите одобрени на комитенти, пресметаните камати и други средства, депозити на банки и комитенти и други обврски деноминирани според курсот денар/евро се презентирани како средства и обврски во евра.

4.2.2. Ризик по каматна стапка

Банката е изложена на разни ризици во однос на ефектите од движењата на нивото на каматните стапки на пазарот, врз финансиските позиции и готовинските текови. Каматните маргини можат да се зголемат како резултат на таквите промени но, исто така можат и да се намалат или да предизвикаат загуба во случај на појава на непланирани движења. Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Банката на промените на каматните стапки. Генерално, Банката е осетлива на промените во средствата бидејќи за најголемиот дел на каматоносните средства и обврски Банката го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки, како во активата така и во пасивата. Банката секогаш внимава да не се намали каматната маргина. Како и да е, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација. Во табелата прикажана подолу се сумирани каматоносните и некаматоносните средства и обврски со состојба на 31 декември 2007 година.

	Во илјади денари		
	31 декември 2007		
	<u>Каматоносни</u>	<u>Некаматоносни</u>	<u>Вкупно</u>
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	2,372,070	2,350,610	4,722,680
Благајнички и други записи	5,232,175	-	5,232,175
Финансиски инструменти за тргување	226,421	26,880	253,301
Финансиски инструменти расположиви за продажба	-	123,123	123,123
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	3,838,602	-	3,838,602
Пласмани во, и кредити на банки	5,443,514	-	5,443,514
Кредити одобрени на комитенти	32,917,403	-	32,917,403
Вкупно средства	<u>50,030,185</u>	<u>2,500,613</u>	<u>50,030,185</u>
ОБВРСКИ			
Депозити на банки и финансиски институции	3,750,252	-	3,750,252
Депозити на комитенти	43,280,889	-	43,280,889
Обврски по кредити	1,474,115	161,102	1,635,217
Вкупно обврски	<u>48,505,256</u>	<u>161,102</u>	<u>48,666,358</u>
Нето каматоносна позиција:			
31 декември 2007	<u>1,524,929</u>	<u>2,339,511</u>	<u>3,864,440</u>
31 декември 2006	<u>148,418</u>	<u>2,234,010</u>	<u>2,382,428</u>

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.3. Пазарен ризик (продолжение)

4.3.2. Ризик по каматна стапка (продолжение)

Во табелата подолу се сумирани каматните стапки на главните финансиски инструменти:

	<u>Во странска валута</u>	<u>Во денари</u>
Средства		
Задолжителна резерва кај НБРМ	-	2%
Благајнички записи	-	5.47%-5.82%
Вложувања во хартии од вредност за тргување	-	2%-9%
Пласмани во банки	3.54%-6.18%	4.15%
Краткорочни кредити:		9.75% - 1 м ЕУРИБОР
- правни лица	8.75%-11.5%	+5.5%-6.25%
- физички лица	11.5%-14.5%	13.5%-16.5%
Долгорочни кредити:		
- правни лица	9.5%-17.9%	9.75%-14.5%
- физички лица	5.5%-14.5%	12%-16.5%
Државни обврзници	-	2%-8.89%
Обврски		
Депозити по видување на банки	0.001%-1%	0.4%
Краткорочни депозити на банки	1.6%-3.61%	4%-6.35%
Депозити по видување:		
- правни лица	0.001%-1%	0.4%
- физички лица	0.001%-1.7%	0.65%-1%
Краткорочни депозити:		
- правни лица	0.001%-5.71%	4%-7.23%
- физички лица	0.75%-4.3%	5.5%-7.76%
Долгорочни депозити:		
- правни лица	6.5%-8.85%	0.001%-5.57%
- физички лица	1.75%-4.5%	8%-8.58%
Обврски по кредити	3.9%-6.73%	3.9%
Субординиран долг	3м ЕУРИБОР+0.85%	-

4.4. Ликвидноносен ризик

Ликвидносниот ризик се дефинира како тековен или иден ризик по заработувачката и капиталот што произлегува од неможноста на институцијата да ги исполни своите обврски кога тие ќе достасаат, а без да предизвика неприфатливи загуби. Последиците можат да бидат неисполнување на обврските за исплаќање на депонентите и за давање на кредити.

4.4.1. Процес на управување со ликвидносниот ризик

Процесот на управување со ликвидносниот ризик на Банката вклучува:

- Примена на оперативни стандарди поврзани со ликвидносниот ризик на Банката, вклучувајќи соодветни политики, процедури и средства за контролирање и лимитирање на ликвидносниот ризик.
- Поседување на соодветни ликвидни средства кои одговараат на профилот на готовински тек на Банката и кои би можеле веднаш да се конвертираат во готовина без да предизвикаат капитални загуби.
- Мерење, контрола и тестирање на сценарио за условите за финансирање, како и пристапот до изворите на финансирање.
- Подготовка на планови за непредвидени настани за Банката за справување со нарушувањата на ликвидноста со кои се предвидува финансирање на некои или сите активностите навремено и по разумен трошок.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4. Ликвидносен ризик (продолжение)

4.4.1. Процес на управување со ликвидносниот ризик (продолжение)

- Следење на лимитите и коефициентите на ликвидносен ризик (пр. коефициент на несовпаѓање на достасаноста, коефициент на ликвидни средства) имајќи ги предвид ризичната толеранција и профилот на Банката.

Основен начин за мерење, следење и проценка на потребата и изворите за ликвидност е извештајот за гап во готовинскиот тек. Извештаите за готовинскиот или ликвидносниот гап ја одразува ликвидноста обезбедена преку готовински приливи и ликвидноста потребна за финансирање на готовински одливи. Тие ги инкорпорираат готовинските текови поврзани со средствата и обврските во временски одредени групи (time buckets).

Следењето на ликвидноста на Банката се врши од страна на Секторот за средства и ликвидност. Секторот за ликвидност ги ускладува сите приливи и/или одливи во сите валути заедно со парични дознаки, чекови, банкарски трансфер и трансфери на сметки.

	Во илјади денари					
	31 декември 2007					
	<u>До 1 месец</u>	<u>Од 1 до 3 месеци</u>	<u>Од 3 до 12 месеци</u>	<u>Од 1 до 5 години</u>	<u>Над 5 години</u>	<u>Вкупно</u>
СРЕДСТВА						
Парични средства и парични еквиваленти	4,722,680	-	-	-	-	4,722,680
Благајнички и други записи	4,894,572	337,603	-	-	-	5,232,175
Финансиски инструменти за тргување	253,301	-	-	-	-	253,301
Финансиски инструменти расположиви за продажба	123,123					123,123
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	-	212,064	745,617	2,873,138	7,783	3,838,602
Пласмани во, и кредити на банки	5,443,514	-	-	-	-	5,443,514
Кредити одобрени на комитенти	9,482,223	1,706,348	5,970,088	11,030,008	4,728,736	32,917,403
Останати побарувања	308,234	-	11,195	10,133	691,807	1,021,369
Недвижности дадени под закуп	-	-	-	-	110,334	110,334
Вложувања во имот земен под закуп	-	-	-	-	20,268	20,268
Нематеријални вложувања	-	-	-	-	89,589	89,589
Недвижности и опрема	-	-	-	-	1,134,954	1,134,954
Одложени даночни средства	-	-	-	-	1,789	1,789
Вкупно средства	<u>25,227,647</u>	<u>2,256,015</u>	<u>6,726,900</u>	<u>13,913,279</u>	<u>6,785,260</u>	<u>54,909,101</u>
ОБВРСКИ И АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА						
Депозити на банки и финансиски институции	3,296,311	350,310	82,604	21,027	-	3,750,252
Депозити на комитенти	21,906,394	11,084,920	9,255,696	933,703	100,176	43,280,889
Обврски по кредити	34,955	2,892	18,345	85,727	1,493,298	1,635,217
Останати обврски	674,691	644	-	-	-	675,335
Акционерска главнина	-	-	-	-	5,567,408	5,567,408
Вкупно обврски и акционерска главнина	<u>25,912,351</u>	<u>11,438,766</u>	<u>9,356,645</u>	<u>1,040,457</u>	<u>7,160,882</u>	<u>54,909,101</u>
Нето ликвидна позиција:						
31 декември 2007	<u>(684,704)</u>	<u>(9,182,751)</u>	<u>(2,629,745)</u>	<u>12,872,822</u>	<u>(375,622)</u>	<u>-</u>
31 декември 2006	<u>(8,510,259)</u>	<u>(3,715,788)</u>	<u>2,901,196</u>	<u>9,671,684</u>	<u>(346,833)</u>	<u>-</u>

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4. Ликвидносен ризик (продолжение)

4.4.1. Процес на управување со ликвидносниот ризик (продолжение)

Класифицирањето на структурата на средствата и обврските на Банката е направено според рокот на доспевање со состојба на 31 декември 2007 година. Постојат индикации за значајна неусогласеност за периодот до една година. Основна причина за гореспоменатата неусогласеност лежи во фактот што краткорочните извори на средства со период на доспевање до три месеци се ангажирани за одобрување на кредити со подолг временски период на доспевање.

Според оценките на раководството на Банката, врз основа на различни анализи, во рамките на депозити на претпријатија и население постои депозитно јадро во износ од 28,020,000 илјади денари (2006 – 21,181,000 илјади денари), коешто овозможува надминување на рочната неусогласеност.

Позициите со недефинирана доспеаност се вклучени во категоријата над 5 години.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4.2. Анализа на договорната доспеаност за финансиски обврски (недисконтиран готовински тек)

Табелата подолу ги претставува готовинските текови плативи од страна на Банката кои се однесуваат на преостанатите договорни доспеаности на финансиските обврски на датумот на билансот на состојба. Износите наведени во табелата се договорните недисконтирани готовински текови, пришто Банката управува со инхерентниот ликвидносен ризик врз основа на очекуваните недисконтирани готовински приливи.

	По видување	До месец	Од 1 - 3 месеци	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 2 години	Од 2 - 3 години	Од 3 - 4 години	Од 4 - 5 години	Во илјади денари	
									Над 5 години	Вкупно
31 декември 2007										
ОБВРСКИ										
Депозити на банки и други финансиски организации	3,152,002	144,009	357,876	88,598	21,469	-	-	-	-	3,763,954
Депозити на комитенти	17,941,836	4,095,460	11,277,478	9,607,703	377,211	411,756	19,466	36,382	120,323	43,887,615
Обврски по кредити	5,573	22,585	26,427	77,581	96,938	83,775	82,815	81,853	1,746,104	2,223,651
Обврски за данок на добивка	-	-	-	2,747	-	-	-	-	-	2,747
Одложени даночни обврски	-	-	-	1,307	-	-	-	-	-	1,307
Обврски кон вработените	-	-	-	14,908	-	-	-	-	-	14,908
Останати обврски	214,215	366,012	87,261	7,847	-	-	-	-	-	675,335
Вкупно обврски	21,313,626	4,628,066	11,749,042	9,800,691	495,618	495,531	102,281	118,235	1,866,427	50,569,417

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4.2. Анализа на договорната доспеаност за финансиски обврски (недисконтиран готовински тек) (продолжение)

	По видување	До месец	Од 1 - 3 месеци	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 2 години	Од 2 - 3 години	Од 3 - 4 години	Од 4 - 5 години	Над 5 години	Во илјади денари Вкупно
31 декември 2006										
ОБВРСКИ										
Депозити на банки и други финансиски организации	1,832,241	182,898	95,861	125,924	-	-	-	-	-	2,236,923
Депозити на комитенти	14,710,948	8,099,317	5,587,226	4,181,692	256,230	179,743	30,444	41,226	25,132	33,111,958
Обврски по кредити	10,150	20,144	15,746	79,482	105,087	85,526	72,607	71,597	1,768,165	2,228,504
Обврски за данок на добивка	-	-	-	8,929	-	-	-	-	-	8,929
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски кон вработените	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	258,203	202,947	126,205	-	-	-	-	-	-	587,355
Вкупно обврски	16,811,542	8,505,306	5,825,038	4,396,027	361,317	265,269	103,051	112,823	1,793,297	38,173,670

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2007

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4. Ликвидноносен ризик (продолжение)

4.3.3. Вонбилансни ставки

(а) Обврски по основ на одобрени кредитни лимити

Обврските по основ на одобрени кредитни лимити се прикажани во табелата подолу.

(б) Финансиски гаранции и други финансиски пласмани

Финансиските гаранции исто така се вклучени подолу врз основа на најраниот датум на договорна доспеаност.

	По видување	До месец	Од 1 - 3 месеци	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 2 години	Од 2 - 3 години	Од 3 - 4 години	Од 4 - 5 години	Во илјади денари	
									Над 5 години	Вкупно
31 декември 2007										
Кредитни лимити	7,332,304	-	-	-	-	-	-	-	-	7,332,304
Гаранции и акредитиви	5,447	165,286	620,908	1,148,748	160,912	811,885	101,320	-	6,370	3,020,876
Вкупно	7,337,751	165,286	620,908	1,148,748	160,912	811,885	101,320	-	6,370	10,353,180

	По видување	До месец	Од 1 - 3 месеци	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 2 години	Од 2 - 3 години	Од 3 - 4 години	Од 4 - 5 години	Во илјади денари	
									Над 5 години	Вкупно
31 декември 2006										
Кредитни лимити	4,303,044	-	-	-	-	-	-	-	-	4,303,044
Гаранции и акредитиви	4,110	515,138	418,011	871,072	295,389	27,208	5,019	71,044	109,233	2,316,224
Вкупно	4,307,154	515,138	418,011	871,072	295,389	27,208	5,019	71,044	109,233	6,619,268

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.5. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

	Надоместувачка вредност		Во илјади денари Објективна вредност	
	2007	2006	2007	2006
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	5,443,514	6,001,414	5,443,375	6,001,398
Кредити одобрени на комитенти	32,917,403	21,659,311	32,917,403	21,659,311
Финансиски инструменти расположиви за продажба	123,123	107,354	123,123	107,354
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	3,838,602	4,391,916	3,838,602	4,391,916
Финансиски обврски				
Депозити на банки и финансиски институции	3,750,252	2,232,155	3,750,252	2,232,155
Депозити на комитенти	43,280,889	32,962,368	43,285,866	32,962,460
Обврски по кредити	1,635,217	1,692,440	1,635,217	1,692,440

(а) Пласмани во и кредити на банки

Во 2007 година, најголемиот дел од оваа позиција односно МКД 4,096,833 (2006 - нема) ја сочинуваат депозитите преку ноќ. Објективната вредност на депозитите преку ноќ како и на пласманите во банки по видување одговара на нивната надоместувачка вредност.

Останатите депозити со фиксна каматна стапка се орочени на период од 7 до 90 дена. Процентата објективна вредност на овие депозити е утврдена врз база на дисконтиран паричен тек употребувајќи пазарни каматни стапки за слични пласмани.

(б) Кредити одобрени на комитенти

Кредитите се прикажани нето, намалени за износот на оштетувањето. Најголем дел од кредитите одобрени на комитенти се со варијабилна каматна стапка (повеќе од 95%). Преостанатиот дел со фиксна каматна стапка се т.н. “teaser loans” за кои Банката изврши нивно сведување по пазарна вредност употребувајќи дисконтиран паричен тек.

(в) Финансиски инструменти расположиви за продажба

Вложувањата расположиви за продажба се вреднувани според објективната вредност, а врз основа на пазарната вредност или врз основа на износите добиени со примена на методи на парични текови. Соодветно на тоа нивната објективна вредност одговара на нивната надоместувачка вредност.

(г) Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање

Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање претставуваат финансиски средства со фиксни или определени плаќања и фиксно доспевање, за кои Банката има намера и можност да ги чува до доспевање. Ова портфолио ги вклучува обврзниците од старото девизно штедење, денационализација и откуп на побарувањата од Банката како и континуирани државни обврзници издадени од Владата на Република Македонија. Имајќи го во предвид карактерот на овие инструменти како и постојните информации на пазарот менаџментот смета дека нивната објективна вредност одговара на нивната надоместувачка вредност.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.5. Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжение)

(д) Депозити на банки и други финансиски институции

Објективната вредност на депозити на банки и други финансиски институции по видување, односно МКД 3,089,659 (2006 - МКД 1,763,918) како и на депозитите со варијабилна каматна стапка одговара на нивната надоместувачка вредност. Останатиот дел од оваа позиција се однесува на ограничени депозити (белешка 22).

(ѓ) Депозити на комитенти

Објективната вредност на депозитите по видување како и на орочените депозити на претпријатија со варијабилна каматна стапка одговара на нивната надоместувачка вредност. Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна каматна стапка е утврдена врз основа на дисконтиран готовински тек употребувајќи каматна стапка на слични депозити со слично доспевање.

(е) Обврски по кредити

Најголем дел, односно МКД 1,224,032 (2006 МКД 1,223,482) од оваа позиција претставува субординираниот долг кој е со варијабилна каматна стапка. Останатиот дел се кредити кои се од специфични извори за кои не може да се утврди пазарна каматна стапка бидејќи не постојат такви слични кредити на пазарот.

4.6. Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, што е поширок концепт од акционерски капитал кој се прикажува во билансот на состојба, се:

- обезбедување капитална усогласност на Банката со барањата на НБРМ
- одржување на способноста на Банката да продолжи да функционира како успешна компанија и да продолжи да обезбедува позитивни финансиски резултати за акционерите и поволности за другите инволвирани субјекти; и
- одржување соодветно ниво на капитал кое ќе овозможи успешно натамошно работење.

Адекватноста на капиталот и употребата на регулаторниот капитал редовно се следат од менаџментот на Банката, при што се применуваат техники базирани на инструкциите дадени од регулаторот, за супервизорски цели. Потребните информации се доставуваат до НБРМ на квартална основа.

Регулаторниот капитал на Банката е поделен на две нивоа:

- Основен капитал (Тиер 1): акционерски капитал (без книговодствена вредност на сопствените акции), задржана добивка и резерви создадени од задржаната добивка. Непокриената загуба на Банката од претходни години, тековната загуба, книговодствената вредност на гудвил се одбиваат при утврдувањето на основниот капитал (Тиер 1); и
- Дополнителен капитал (Тиер 2): квалификуван субординиран кредит, кумулативни приоритетни акции и премии од продадени кумулативни приоритетни акции, ревалоризациони резерви од основни средства, хибридни капитални инструменти. Инвестициите во финансиските институции се одбиваат од Тиер 1 и Тиер 2 капиталот за да се дојде до регулаторниот капитал.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.6. Управување со капиталот (продолжение)

Ризично пондерираните средства се класифицирани според природата на секое средство и договорна страна и се мерат со употреба на четири ризични пондери. Овие пондери го одразуваат кредитниот ризик и го земаат во предвид секое квалификувано обезбедување или гаранции. Сличен третман се користи за вонбилансна изложеност, со некои корекции за да се одрази понепредвидливата природа на можните загуби.

4.7. Анализа на осетливост

4.7.1. Анализа на осетливост на девизен курс

Управувањето со девизниот ризик преку следење на билансот на состојба по поединечни валути се надополнува со следење на сензитивноста на средствата и обврските на Банката со употреба на соодветно сценарио (промена на девизните курсеви за +10 односно -10 % во однос на денарот.

	2007 Вкупно	Во илјади денари Промена на девизните курсев	
		+10%	-10%
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	4,722,680	222,516	(222,516)
Благајнички записи	5,232,175	-	-
Вложувања во хартии од вредност за тргување	253,301	8,856	(8,856)
ХВ расположиви за продажба	123,123	1,179	(1,179)
ХВ до доспевање	3,838,602	383,860	(383,860)
Пласмани во, и кредити на банки	5,443,514	544,351	(544,351)
Кредити одобрени на комитенти	32,917,403	2,108,931	(2,108,931)
Останати побарувања	329,562	34	(34)
Вкупно средства	53,860,360	3,269,728	(3,269,728)
ОБВРСКИ			
Депозити на банки и финансиски институции	3,750,252	311,562	(311,562)
Депозити на комитенти	43,280,889	2,222,831	(2,222,831)
Обврски по кредити	1,635,217	135,358	(135,358)
Останати обврски	736,602	11,552	(11,552)
Вкупно обврски	49,402,960	2,681,303	(2,681,303)
Нето ефект врз Билансот на успех од промена на девизниот курс:			
31 декември 2007		588,425	(588,425)
31 декември 2006		840,044	(840,044)

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.7. Анализа на осетливост (продолжение)

Доколку вредноста на денарот на 31 декември се намали за 10% во однос на Еврото (и сите други валути), под претпоставка дека сите други фактори остануваат непроменети, добивката за годината би била поголема за 588,425 илјади денари (2006 година 840,044 илјади денари). Спротивно на тоа, доколку денарот ја зголеми својата вредност за 10% во однос на Еврото (и сите други валути), добивката за годината би била помала за 588,425 илјади денари (2006 година 840,044 илјади денари). Помалата сензитивност на средствата и обврските на Банката при промена на девизниот курс во однос на претходната година се должи на помалата отворена девизна позиција на билансот на крајот на 2007 година.

4.7.2. Анализа на осетливост на каматни стапки

Како дел од следењето на каматниот ризик, Банката врши анализа на сензитивноста на состојбите од билансот. Анализата на сензитивноста е извршена имајќи ги во предвид побарувањата и обврските кои се со променливи каматни стапки. При тоа е извршено намалување/зголемување на денарските каматни стапки за $\pm 0,4$ п.п. односно намалување/зголемување на девизните каматни стапки за $\pm 0,3$ п.п. Претпоставките за горе наведените промени базираат на волатилноста на каматните стапки на благајничките записи (кај денарските) и на волатилноста на 1-месечен Еурибор (кај девизните) во текот на 2007 година.

	Во илјади денари каматна стапка		
	Промена на		
	Вкупно 31.12.2007	+0.4 пп МКД КС+0.3 ппФХ КС	+0.4 пп МКД КС- 0.3 ппФХ КС
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	4,722,680	-	-
Благајнички и др записи	5,232,175	15,259	(15,259)
Вложувања во хартии од вредност за тргување	253,301	-	-
ФИ расположиви за продажба	123,123		
ФИ до доспевање	3,838,602	12,343	(12,343)
Пласмани во, и кредити на банки	5,443,514	17,156	(17,156)
Кредити одобрени на комитенти	32,917,403	78,925	(78,925)
Вкупно средства	52,530,798	123,684	(123,684)
ОБВРСКИ			
Депозити на банки и финансиски институции	3,750,252	2,537	(2,537)
Депозити на комитенти	43,280,889	132,606	(132,606)
Обврски по кредити	1,635,217	3,671	(3,671)
Вкупно обврски	48,666,358	138,815	(138,815)
Нето ефект врз Билансот на Успех од промена на каматна стапка:			
31 декември 2007		(15,131)	15,131

Притоа, доколку каматните стапки се зголемат (за 0,4 п.п. односно 0,3 п.п.), а останатите варијабли останат непроменети, имајќи ги во предвид просечните состојби на средствата и обврските во 2007 година, добивката ќе се намали за МКД 15,131 илјади. Од друга страна, доколку каматните стапки се намалат (за 0,4 п.п. односно 0,3 п.п.), а останатите варијабли останат непроменети, добивката ќе се зголеми за МКД 15,131 илјади. Ваквиот ефект се должи на поголемата сензитивност на пасивните позиции во билансот на состојба во однос на активните позиции при промена на каматните стапки.

5. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВ НА КАМАТИ

Приходите и расходите по основ на камати можат да бидат анализирани по секторите во кои се пласирани кредитите и авансите како и во однос на соодветните извори на депозити или користени кредити, како што следува:

	Година што завршува на		Во илјади денари	
	31 декември 2007		Година што завршува на	
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
- Население	1,709,537	702,908	1,325,467	404,658
- Претпријатија	1,018,906	384,052	692,670	318,987
- Вложувања во обврзници	244,859	-	210,379	-
- Банки и финансиски институции	174,985	442	165,587	19,957
- Благајнички и други записи	176,321	-	142,739	-
- Приходи од камата од депозити кај НБРМ	37,805	-	28,174	-
- Останато	-	80,470	-	12,739
	<u>3,362,413</u>	<u>1,194,464</u>	<u>2,565,016</u>	<u>756,341</u>

6. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ОСНОВ НА НАДОМЕСТИ И ПРОВИЗИИ

	Година што завршува на		Во илјади денари	
	31 декември 2007		Година што завршува на	
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
- Население	302,471	-	275,128	-
- Претпријатија	642,629	-	539,787	-
- НБРМ	-	28,782	-	22,829
- Банки и финансиски институции	17,946	9,024	12,453	10,771
- Државни органи	6,127	-	6,222	-
- Клириншка куќа	-	13,080	-	9,941
	<u>969,173</u>	<u>50,886</u>	<u>833,590</u>	<u>43,541</u>

7. НЕТО ПРИХОДИ ОД ТРГУВАЊЕ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на	
	2007	31 декември 2006
Обврзници издадени од државата	<u>614</u>	<u>842</u>
	<u>614</u>	<u>842</u>

8. ЗАГУБИ ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ

а) Трошок за годината

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2007	2006
Пласмани во, и кредити на други банки	-	8,964
Кредити на комитенти	790,598	982,165
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	-	2,164
Вонбилансни ставки	5,016	-
	<u>795,614</u>	<u>993,293</u>

б) Ослободување на загуби поради оштетување

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2007	2006
Ослободување на загуби поради оштетување за:		
- кредити на комитенти	369,725	424,960
- банки	10,734	1,440
- останати побарувања	937	103
- вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	2,597	1,776
- вонбилансни побарувања	-	87,559
	<u>383,993</u>	<u>515,838</u>

в) Промени на резервирањата за загуби поради оштетување и резервации за вонбилансни ставки

	Во илјади денари						
	Парични средства и парични еквивал.	Пласмани во, и кредити на други банки	Кредити на комитенти	Останати побар.	Влож. во хартии од вредност расположливи за продажба	Вонбил. побар.	Вкупно
Состојба, почеток на година		36,801	6,327,058	39,834	284,262	71,780	6,759,735
Трошок за годината	-	-	790,598	-	-	5,016	795,614
Ослободување	-	(10,734)	(369,725)	(937)	(2,597)	-	(383,993)
Трошок за годината, нето од ослободување	-	(10,734)	420,873	(937)	(2,597)	5,016	411,621
Пресметани затезни камати за сомнителни и спорни побарувања	-	-	3,141,155	-	-	-	3,141,155
Отпис	-	-	(3,804,037)	-	(4,355)	-	(3,808,392)
Состојба, крај на годината	-	26,067	6,085,049	38,897	277,310	76,796	6,504,119

9. ОСТАНАТИ ДЕЛОВНИ ПРИХОДИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на	
	31 декември	
	2007	2006
Приходи од минати години	114	437
Капитални добивки	41,513	67,938
Приходи од наемнини	6,499	7,157
Приходи од предвременно разорочување на депозити и работа со нерезиденти	18,805	10,468
Добиени акции од ЈУБМЕС Банка АД Белград - Србија	26,880	-
Останато	27,365	38,330
	<u>121,176</u>	<u>124,330</u>

10. ОСТАНАТИ ДЕЛОВНИ РАСХОДИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на	
	31 декември	
	2007	2006
Бруто плати и други исплати на вработените:		
- плати и персонален данок	350,327	319,617
- задолжителни придонеси	169,537	167,814
- останати трошоци	62,084	68,124
- бонуси	21,421	-
Трошоци за вработени по основ на дефинирани пензиски планови	1,580	14,015
Материјали и услуги	429,079	356,570
Амортизација на недвижности и опрема	149,700	170,014
Амортизација на нематеријални средства	68,948	69,055
Амортизација на недвижности дадени под закуп	3,919	4,608
Амортизација на вложувања во имот земен под закуп	4,819	1,230
Маркетинг трошоци	135,776	89,212
Консултантски услуги	18,049	62,632
Останати даноци и придонеси	5,920	3,414
Судски трошоци	40,014	18,958
Премии за осигурување	153,202	123,534
Трошоци од минати години	22,796	49,728
Загуба од оштетување на средства преземени за наплата на ненаплатени побарувања	46,411	11,741
Останати трошоци	30,210	29,197
	<u>1,713,792</u>	<u>1,559,463</u>

11. ДАНОК НА ДОБИВКА

а) Компоненти на данокот на добивка

	Во илјади денари	
	2007	2006
Тековен данок	13,377	10,740
Одложени даночни средства врз основа на признати обврски по основ на дефинирани пензиски планови	(1,790)	(2,102)
	<u>11,587</u>	<u>8,638</u>

б) Усогласување на износот на данокот на добивка пред оданочување и пропишани даночни стапки

	Во илјади денари	
	2007	2006
Добивка пред оданочување	1,202,481	783,765
Данок по стапка од 12% (2006 - 15%)	144,298	117,565
Даночни ефекти на расходите кои не се признаваат за даночни цели	6,067	40,112
Даночно ослободени приходи	(1,450)	(3,480)
Намалување на даночна основа по основ на инвестиции во основни средства	-	(17,714)
Намалување на даночната обврска сразмерно на учеството на странското лице во вкупниот капитал	(137,328)	(127,845)
	<u>11,587</u>	<u>8,638</u>

12. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Парични средства во благајна	616,836	581,848
Депозити во НБРМ	4,105,645	4,082,515
Благородни метали	199	199
	<u>4,722,680</u>	<u>4,664,562</u>

На 31 декември 2007 година, задолжителните резерви кај Централната банка во странска валута во износ од 1,733,575 илјади денари (2006 - 1,630,166 илјади денари) кои се вклучени во рамките на депозити во НБРМ, го претставуваат пропишаниот износ на депозити кои се издвоени во согласност со Одлуката за задолжителни резерви кај НБРМ. Задолжителната резерва се пресметува врз основа на просечниот износ на депозити во странска валута во текот на еден календарски месец. На задолжителната резерва во девизи не се пресметува камата.

Во рамките на депозити во НБРМ е вклучена и задолжителната резерва во износ од 2,301,448 илјади денари (2006 - 1,691,954 илјади денари) која претставува задолжителна резерва во денари. На задолжителната резерва во денари се пресметува камата во висина од 2% на годишно ниво (2006 - 2%). Тековниот приход е прикажан во приходите од камати.

На 31 декември 2007 година, значаен дел од девизните сметки по видување во износ од 146,032 илјади денари се чуваат во банки во земјите од Европската Унија.

13. БЛАГАЈНИЧКИ И ДРУГИ ЗАПИСИ

Благајничките записи во износ од 4,894,572 илјади денари (2006 - 1,999,378 илјади денари) се набавени од НБРМ со период на доспевање до 28 дена. Во зависност од периодот на доспевање, каматните стапки за овие записи се движат од 4.58% до 5.07% годишно.

Државните записи во износ од 337,603 илјади денари (2006 - 426,882 илјади денари) се набавени од Министерството за финансии на Република Македонија со период на доспевање од три месеци до година дена. Во зависност од периодот на доспевање, каматните стапки се движат од 5,00% до 5,30%.

14. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

14.1. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ТРГУВАЊЕ

Вложувањата во хартии од вредност за тргување во износ од 253,301 илјади денари (2006 – 147,765 илјади денари) се однесуваат на котирани обврзници издадени од страна на државата во износ од 226,421 илјади денари, со кои Банката тргува со цел генерирање на добивка од краткорочните флукуации во цената и вложување во акции на ЈУБМЕС Банка АД Белград - Србија, во износ од 26,880 илјади денари кои се признаваат по објективна вредност.

14.2. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ РАСПОЛОЖИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Вложувања во подружници:		
- Стоба Трејд, Скопје	249	249
Вложувања во придружени субјекти:		
- МЗТ Отпресоци, Струмица	12,852	12,852
Странски субјекти	149,603	153,289
Домашни банки и финансиски институции	44,848	41,680
Домашни претпријатија	192,881	183,546
	400,433	391,616
Намалено за резервирање за загуби поради оштетување	(277,310)	(284,262)
	<u>123,123</u>	<u>107,354</u>

Вложувањата во подружници се состојат од 100% вложувања во Друштвото Стоба Трејд, Скопје за кое Банката изврши резервација за потенцијални загуби и ненаплативост во износ од 100% од споменатото вложување. Во согласност со измените на Законот за банките, Банката донесе Одлука за престанок и ликвидација на Друштвото.

14. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

14.3. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ КОИ СЕ ЧУВААТ ДО ДОСПЕВАЊЕ

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Обврзници издадени од државата со променлива каматна стапка:		
- Државни обврзници за откуп на побарувања од Банката	3,678,060	4,201,699
Обврзници издадени од државата со фиксна каматна стапка:		
- Државни обврзници за денационализација	27,250	30,050
- Државни обврзници за старо девизно штедење	133,292	160,167
	<u>3,838,602</u>	<u>4,391,916</u>

Обврзниците издадени од државата со променлива каматна стапка во износ од 3,678,060 илјади денари (2006 - 4,201,699 илјади денари) претставуваат обврзници издадени од страна на Република Македонија за побарувањата на Банката од четири најголеми должници, во согласност со Законот за гарантирање на инвестицијата на стратешки инвеститори и за превземање на одделни побарувања од крајни корисници од страна на Република Македонија во Банката. Обврзниците носат каматна стапка од просечен тримесечен ЕУРИБОР плус 1 процентен поен, кој што на 31 декември 2007 година изнесуваше 5.69% (2006 – 3.6%) на годишно ниво. Главнината се наплатува во 56 еднакви тромесечни рати почнувајќи од 2001 до 2014 година.

Дел од обврзниците издадени од државата со фиксна каматна стапка во износ од 133,292 илјади денари (2006 - 160,167 илјади денари) претставуваат обврзници за старо девизно штедење издадени од страна на Република Македонија во мај 2000 година. Рокот на достасување на овие обврзници е до октомври 2011 година со полугодишна наплата на главнината, почнувајќи од април 2002 година и каматна стапка од 2% на годишно ниво. Остатокот од обврзниците со фиксна каматна стапка во износ од 27,250 илјади денари (2006 - 30,050 илјади денари) претставуваат обврзници за денационализација издадени од страна на Република Македонија во февруари 2004 година, со рок на достасување до јуни 2014 година и каматна стапка од 2% на годишно ниво. Главнината се наплатува годишно почнувајќи од јуни 2006 година до јуни 2014 година.

15. ПЛАСМАНИ ВО, И КРЕДИТИ НА БАНКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Пласмани до 90 дена во:		
- домашни банки	45	45
- странски банки	5,469,536	6,038,170
	<u>5,469,581</u>	<u>6,038,215</u>
Намалено за резервирање за загуби поради оштетување	(26,067)	(36,801)
	<u>5,443,514</u>	<u>6,001,414</u>

15. ПЛАСМАНИ ВО, И КРЕДИТИ НА БАНКИ (продолжение)

Анализа според каматни стапки

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Краткорочни кредити на домашни банки со каматни стапки од 4.15% (2006 - 4.15%) на годишно ниво	412	963
Странски банки:		
EUR депозити со фиксна каматна стапка од 2.60% до 4.50% (2006 – 3.54% до 3.65%) на годишно ниво	3,763,147	3,817,624
USD депозити со фиксна каматна стапка од 4.25% до 5.70% (2006 – 5.23% до 5.28%) на годишно ниво	1,050,312	1,420,320
GBP депозити без камата	1,996	12,167
AUD со фиксна каматна стапка од 5.73% до 6.90% (2006 – 6.06% до 6.18%) на годишно ниво	441,879	432,310
CHF со фиксна каматна стапка од 1.80% до 2.00% (2006 – 2%) на годишно ниво	9,186	102,975
GBP со фиксна каматна стапка од 4.97% до 6.25% (2006 – 5% до 5.16%) на годишно ниво	129,988	131,215
CAD со фиксна каматна стапка од 4.05% до 4.75% (2006 – 4.12%) на годишно ниво	45,812	30,162
SEK со фиксна каматна стапка од 2.85% до 3.65% (2006 – 2.85%) на годишно ниво	17,536	27,751
NOK со фиксна каматна стапка од 3.50% до 4.00% (2006 – 3.55%) на годишно ниво	1,619	23,156
DKK со фиксна каматна стапка од 3.50% до 3.85% (2006 – 3.5%) на годишно ниво	6,887	38,731
JPY	807	841
	<u>5,469,169</u>	<u>6,037,252</u>
	5,469,581	6,038,215
Намалено за резервирање за загуби поради оштетување	<u>(26,067)</u>	<u>(36,801)</u>
	<u>5,443,514</u>	<u>6,001,414</u>

Дел од пласманите во странски банки во износ од 75,283 илјади денари (2006 - 77,092 илјади денари) претставуваат средства во банки во Србија и Црна Гора (поранешна Сојузна Република Југославија), за кои е отворена стечајна постапка во јануари 2002 година. Резервата за потенцијални загуби и ненаплативост во износ од 26,067 илјади денари (2006 - 36,801 илјади денари) е издвоена од Банката за оваа изложеност. Износот на посебната резерва претставува нето изложеност утврдена како разлика помеѓу депонираните средства на Банката и примените депозити од соодветните странски банки (Белешка 22).

Согласно независното правно мислење, Банката има право да ги нетира добиените и дадените депозити во иста банка.

Дел од пласманите во странски банки се и ограничените сметки во износ од 21,034 илјади денари (2006 - 19,042 илјади денари), кои претставуваат депозити во JP Morgan Chase Manhattan Bank New York, како обезбедување за трансакции со VISA кредитни картички. Овие средства не се на располагање во секојдневното работење на Банката.

16. КРЕДИТИ ОДОБРЕНИ НА КОМИТЕНТИ

а) Анализа на кредитите според вид на комитент

	31 декември 2007			Во илјади денари 31 декември 2006		
	До една година	Над една година	Вкупно	До една година	Над една година	Вкупно
	Претпријатија	11,050,792	9,395,626	20,446,418	9,787,356	6,274,696
Државни органи	56,424	281,274	337,698	51,646	151,390	203,036
Население	8,920,361	9,297,975	18,218,336	4,657,259	7,064,022	11,721,281
	20,027,577	18,974,875	39,002,452	14,496,261	13,490,108	27,986,369
Тековна доспеаност на долгорочните кредити	2,701,944	(2,701,944)	-	2,859,204	(2,859,204)	-
	22,729,521	16,272,931	39,002,452	17,355,465	10,630,904	27,986,369
Намалено за резервирање за загуби поради оштетување	(5,570,862)	(514,187)	(6,085,049)	(5,920,227)	(406,831)	(6,327,058)
	<u>17,158,659</u>	<u>15,758,744</u>	<u>32,917,403</u>	<u>11,435,238</u>	<u>10,224,073</u>	<u>21,659,311</u>

Банката наплатува камата на кредитите на комитенти по следните годишни просечни каматни стапки:

	2007		2006	
	До една година	Над една година	До една година	Над една година
Население:				
- во денари:				
- хипотекарни кредити	-	11.9%-12.9%	-	12.9%-14.12%
- потрошувачки кредити	13.5%-16.5%	13.5%-16.5%	14.5%	6.9%-12.9%
- во странска валута:				
- хипотекарни кредити	-	5.50%-9.50%	-	6.5%-9.5%
- за набавка на автомобили	-	7%-7.5%	-	7%-7.21%
- потрошувачки кредити	11.5%-14.5%	7.0%-7.5%	11.9%-13.73%	11.9%-13.73%
Претпријатија:				
- во денари	8.75%-11.5%	9.45%-14.5%	8.75%-11.5%	9.5%-17.9%
	1 м	1 м	9.75%-1м	
	ЕУРИБОР +	ЕУРИБОР +	ЕУРИБОР+5.	
- во странска валута	5.5%-6.25%	9.75%-14.5%	5%-6.25%	9.75%-14.5%

16. КРЕДИТИ ОДОБРЕНИ НА КОМИТЕНТИ (продолжение)

б) Анализа на кредитите по сектори

Позначајни кредити одобрени на комитенти по индустриски сектори на 31 декември 2007 и 2006 година, се следните:

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Тугунска, прехранбена и индустрија за пијалочи	2,456,348	2,383,425
Трговија	5,072,294	4,041,883
Метална индустрија	2,783,821	2,016,864
Градежништво	1,531,174	1,501,791
Текстилна и кожарска индустрија	1,087,276	900,060
Земјоделство, шумарство и риболов	1,017,002	850,111
Хемиска индустрија	469,149	459,049
Транспорт	816,933	613,121
Рударство	461,187	257,094
Машинска индустрија	80,917	284,081
Хотели и ресторани	689,611	267,962
Дрвна индустрија, хартија и целулоза	254,265	178,441
Возила	14,263	58,930
Друга производствена индустрија	160,076	203,818
Друга неметална индустрија	1,041,982	810,461
Електрични и оптички уреди	158,942	131,984
Електростопанство	1,410,620	636,796
Население	18,218,336	11,721,281
Останато	1,278,256	669,217
	<u>39,002,452</u>	<u>27,986,369</u>
Намалено за резервирање за загуби поради оштетување	<u>(6,085,049)</u>	<u>(6,327,058)</u>
	<u><u>32,917,403</u></u>	<u><u>21,659,311</u></u>

в) Ризици и неизвесности

Раководството на Банката евидентираше резервации за загуби поради оштетување за сите познати и предвидливи ризици на датумот на финансиските извештаи. Портфолиото на Банката содржи одреден број на должници чија можност за отплата на долговите беше под влијание на економските случувања во Република Македонија. Портфолиото исто така содржи одреден број на должници кои се вклучени во процесот на реструктурирање и за кои се очекува да резултираат во делумна или целосна наплата на побарувањата на Банката. Побарувањата од овие должници беа класифицирани врз основа на последните расположливи информации и очекувања за ефектите од процесот на реструктурирање.

Банката ги обезбедува побарувањата првенствено со недвижен имот, индустриско земјиште, градежни објекти и опрема, а во случај на банкарски услуги на мало обезбедувањето на кредитите е во зависност од видот на производот. Во зависност од класификацијата на кредитите, раководството вложува крајни напори за навремена реализација на средствата за обезбедување. Во случај истото да се покаже како неуспешно, во иднина ќе биде неопходно да биде извршена дополнителна резервација за загуби поради оштетување.

17. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Превземени средства по основ на ненаплатени побарувања	691,807	792,945
Побарувања од купувачи	139,093	79,245
Платени аванси	3,629	1,280
Останати побарувања	<u>225,737</u>	<u>189,990</u>
	1,060,266	1,063,460
Намалено за резервирање за загуби поради оштетување	<u>(38,897)</u>	<u>(39,834)</u>
	<u>1,021,369</u>	<u>1,023,626</u>

Превземените средства по основ на ненаплатени побарувања се состојат од деловни простории, станови и згради кои не се користат во редовното работење на Банката. Во текот на 2007 година Банката евидентирала загуби поради оштетување на овие средства во вкупен износ од 46,411 илјади денари (2006 - 11,741 илјади денари) (Белешка 10), од кои износот од 7,717 илјади денари (2006 – 11,741 илјади денари) се однесува на загуби поради оштетување на недвижности дадени под закуп (белешка 18).

18. НЕДВИЖНОСТИ ДАДЕНИ ПОД ЗАКУП

Движења на недвижностите дадени под закуп во 2007 година

	Во илјади денари
Набавна вредност	
Состојба, 1 јануари 2007	212,072
Пренос од превземени средства по основ на ненаплатени побарувања	4,352
Пренос од недвижности и опрема (Белешка 21) Отуѓувања	<u>3,084</u> <u>(47,005)</u>
Состојба, 31 декември 2007	<u>172,503</u>
Акумулирана исправка на вредноста	
Состојба, 1 јануари 2007	21,031
Трошок за годината	3,919
Пренос од недвижности земени под закуп	127
Пренос од недвижности и опрема	782
Отуѓувања	(7,559)
Останато	<u>(302)</u>
Состојба, 31 декември 2007	<u>17,998</u>
Резервации за загуби поради оштетување	
Состојба, 1 јануари 2007	37,054
Трошок за годината	<u>7,117</u>
Состојба, 31 декември 2007	<u>44,171</u>
Него сметководствена вредност 31 декември 2007	<u>110,334</u>
Него сметководствена вредност 31 декември 2006	<u>153,987</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2007

18. НЕДВИЖНОСТИ ДАДЕНИ ПО ЗАКУП (продолжение)

Недвижностите дадени под закуп се состојат од комерцијални имоти дадени под закуп на трети лица. Секој од овие договори за наем содржи рок за раскинување од 1 до 5 години.

Последователните продолжувања за договорот се предмет на дополнителни преговори со закупувачот.

19. ВЛОЖУВАЊА ВО ИМОТ ЗЕМЕН ПОД ЗАКУП

Движења на вложувањата во имот земен под закуп во 2007 година

	Во илјади денари
Набавна вредност	
Состојба, 1 јануари 2007	48,351
Зголемувања	9,540
Пренос од инвестиции во тек (Белешка 21)	358
Пренос од нематеријални вложувања (Белешка 20)	20
Пренос од недвижности и опрема (Белешка 21)	(5,712)
Состојба, 31 декември 2007	<u>52,557</u>
Акумулирана исправка на вредноста	
Состојба, 1 јануари 2007	27,597
Трошок за годината	4,819
Пренос во недвижности дадени под закуп	(127)
Состојба, 31 декември 2007	<u>32,289</u>
Нето сметководствена вредност 31 декември 2007	<u>20,268</u>
Нето сметководствена вредност 31 декември 2006	<u>20,754</u>

20. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ВЛОЖУВАЊА

Движења на нематеријалните вложувања во 2007 година

	Софтвер	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност			
Состојба, 1 јануари 2007	405,277	15,858	421,135
Набавки во текот на годината	1,798	6,916	8,714
Пренос од инвестиции во тек (Белешка 21)	-	(20)	(20)
Состојба, 31 декември 2007	<u>407,075</u>	<u>22,754</u>	<u>429,829</u>
Акумулирана исправка на вредноста			
Состојба, 1 јануари 2007	271,282	-	271,282
Трошок за годината	68,948	-	68,948
Останато	10	-	10
Состојба, 31 декември 2007	<u>340,240</u>	<u>-</u>	<u>340,240</u>
Нето сметководствена вредност 31 декември 2007	<u>66,839</u>	<u>22,754</u>	<u>89,589</u>
Нето сметководствена вредност 31 декември 2006	<u>133,995</u>	<u>15,858</u>	<u>149,853</u>

21. НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА

Движења на недвижностите и опремата во 2007 година

	Градежни објекти	Мебел и опрема	Во илјади денари	
			Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност				
Состојба, 1 јануари 2007	1,133,458	1,293,058	87,756	2,514,272
Набавки во текот на годината	21,273	42,968	63,003	127,244
Пренос од инвестиции во тек	30,480	36,328	(67,166)	(358)
Пренос од имот даден под закуп (Белешка 19)	5,712	-	-	5,712
Пренос од преземени средства ставени во употреба	6,474	-	-	6,474
Пренос во недвижности дадени под закуп (Белешка 18)	(3,084)	-	-	(3,084)
Отуѓувања	(21,990)	(48,611)	-	(70,601)
Состојба, 31 декември 2007	<u>1,172,323</u>	<u>1,323,743</u>	<u>83,593</u>	<u>2,579,659</u>
Акумулирана исправка на вредноста				
Состојба, 1 јануари 2007	304,935	1,047,186	-	1,352,121
Трошок за годината	28,467	121,233	-	149,700
Отуѓувања	(9,822)	(46,512)	-	(56,334)
Пренос во недвижности под закуп	(782)	-	-	(782)
Состојба, 31 декември 2007	<u>322,798</u>	<u>1,121,907</u>	<u>-</u>	<u>1,444,705</u>
Нето сметководствена вредност 31 декември 2007				
	<u>849,525</u>	<u>201,836</u>	<u>83,593</u>	<u>1,134,954</u>
Нето сметководствена вредност 31 декември 2006				
	<u>828,523</u>	<u>245,872</u>	<u>87,756</u>	<u>1,162,151</u>

Сите градежни објекти се во сопственост на Банката и се користат како деловен простор за одвивање на нејзините редовни активности.

Имотот на Банката на 31 декември 2007 година вклучува имот со нето сметководствена вредност од 185,886 илјади денари за кој Банката не поседува соодветни документи за сопственост што се должи на некомплетна катастарска евиденција.

На 31 декември 2007, Банката нема недвижности дадени под хипотека.

22. ДЕПОЗИТИ НА БАНКИ И ДРУГИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ

	31 декември 2007		Во илјади денари 31 декември 2006	
	До една година	Над една година	До една година	Над една година
Депозити по видување				
Домашни банки и други финансиски институции	94,701	-	116,591	-
Странски банки	2,994,958	-	1,647,327	-
	<u>3,089,659</u>	<u>-</u>	<u>1,763,918</u>	<u>-</u>
Орочени депозити				
Домашни банки и други финансиски институции	577,223	21,027	403,347	27
	<u>577,223</u>	<u>21,027</u>	<u>403,347</u>	<u>27</u>
Ограничени депозити				
Странски банки	62,343	-	64,863	-
	<u>62,343</u>	<u>-</u>	<u>64,863</u>	<u>-</u>
	<u>3,729,225</u>	<u>21,027</u>	<u>2,232,128</u>	<u>27</u>

Ограничените депозити на странски банки во износ од 62,343 илјади денари (2006 - 64,863 илјади денари) претставуваат депозити на банки од Србија и Црна Гора (поранешна Сојузна Република Југославија) за кои е отворена стечајна постапка во јануари 2002 година (Белешка 15). Дел од депозитите во износ од 4,580 илјади денари (2006 - 6,413 илјади денари) се со променлива каматна стапка од 20% од ЕУРИБОР или ЛИБОР.

Банката пресметува камата на депозитите по следните годишни каматни стапки:

	2007	2006
Депозити по видување:		
- во странска валута	0.001%-1,3%	0.001%-1%
- во денари	0,4%	0,4%
Орочени депозити до една година:		
- во денари	4%-7%	4%-6,35%
- во странска валута	0,001%-6,53%	1,6%-3,61%

23. ДЕПОЗИТИ НА КОМИТЕНТИ

	31 декември 2007		Во илјади денари 31 декември 2006	
	До една година	Над една година	До една година	Над една година
Депозити по видување				
Население:				
- во денари	5,551,477	-	4,486,468	-
- во странска валута	4,537,697	-	4,932,950	-
Претпријатија:				
- во денари	4,026,377	-	3,559,799	-
- во странска валута	1,608,611	-	1,253,122	-
Странски лица:				
- во денари	13,059	-	20,155	-
- во странска валута	466,161	-	333,127	-
Јавен сектор:				
- во денари	91,527	-	78,607	-
- во странска валута	1,471	-	817	-
	<u>16,296,380</u>	<u>-</u>	<u>14,665,045</u>	<u>-</u>
Орочени депозити				
Население:				
- во денари	7,968,575	610,357	3,257,099	582,346
- во странска валута	8,083,304	270,286	5,854,031	197,140
Претпријатија:				
- во денари	7,514,665	206,391	5,989,783	75,977
- во странска валута	2,269,232	404	2,293,231	404
Јавен сектор:				
- во денари	61,294	-	47,312	-
	<u>25,897,070</u>	<u>1,087,438</u>	<u>17,441,456</u>	<u>855,867</u>
	<u>42,193,450</u>	<u>1,087,438</u>	<u>32,106,501</u>	<u>855,867</u>

Банката пресметува камата на депозитите по следните годишни каматни стапки:

	2007		2006	
	До една година	Над една година	До една година	Над една година
Депозити по видување				
Население:				
- во денари	0.65%-1%	-	0.65%-1%	-
- во странска валута	0.001%-1.7%	-	0.001%-1.7%	-
Претпријатија:				
- во денари	0.4%	-	0.4%	-
- во странска валута	0.001%-1%	-	0.001%-1%	-
Орочени депозити				
Население:				
- во денари	5.5%-7.75%	8%-8.5%	5.5%-7.76%	8%-8.58%
- во странска валута	0.075%-4.3%	0.001%-4.5%	0.75%-4.3%	1.75%-4.5%
Претпријатија:				
- во денари	0.001%-5.71%	0.001%-5.57%	0.001%-5.71%	0.001%-5.57%
- во странска валута	4%-7.23%	6.5%-8.85%	4%-7.23%	6.5%-8.85%

24. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

	Во илјади денари			
	31 декември 2007		31 декември 2006	
	До една година	Над една година	До една година	Над една година
Домашни извори:				
Агенција за управување со средства - дел од долгорочните кредити во износ од 11,703 илјади денари (2006 - 35,106 илјади денари) се отплатува во 10 еднакви полугодишни рати почнувајќи од јуни 2003 година, додека остатокот во износ од 152,983 илјади денари (2006 - 153,593 илјади денари) достасува еднократно во јануари 2020 година.	-	164,686	-	188,699
Агенција за недоволно развиени подрачја – со рок на достасување во 2009 година и каматна стапка еднаква на 60% од есконтната стапка. Во 2007 година каматната стапка е еднаква на 3.9% (2006 - 3.9%) на годишно ниво.	1,446	28,109	1,447	45,468
Обврски за исплата на дивиденда по приоритетни акции	7,847	-	-	-
	<u>9,293</u>	<u>192,795</u>	<u>1,447</u>	<u>234,167</u>
Странски извори:				
Фонд за социјален развој при Советот на Европа – со рок на достасување во 2014 година и фиксна каматна стапка од 6.73% (2006 – 6.73%) на годишно ниво.	-	54,760	-	62,554
ICDF Тајван – со отплата во 20 еднакви полугодишни рати до 2014 година и каматна стапка од шестмесечен ЛИБОР намален за 0.5% (2006 - шестмесечен ЛИБОР намален за 0.5%) на годишно ниво.	-	57,402	-	73,855
Други банки	-	5,957	-	5,957
	-	<u>118,119</u>	-	<u>142,366</u>
Тековна доспеаност на долгорочните кредити	<u>46,899</u>	<u>(46,899)</u>	<u>51,850</u>	<u>(51,850)</u>
	<u>56,192</u>	<u>264,015</u>	<u>53,297</u>	<u>324,683</u>

25. СУБОРДИНИРАН ДОЛГ

Субординираниот долг во износ од 1,224,032 илјади денари (2006 – 1,223,482 илјади денари) се однесува на добиени средства од страна на Националната Банка на Грција во износ од 20,000,000 Евра врз основа на склучениот договор помеѓу двете банки за субординиран долг на ден 20 декември 2006 година. Согласно договорот средствата се добиени со цел зајакнување на гарантниот капитал на Банката, создавање на услови за реализација на проектираните цели од Деловниот план на Банката, зголемување на конкурентната позиција и пазарното учество на Банката, нејзината профитабилност како и зголемување на Tier two коефициентот на адекватност на капиталот и другите квантитативни и квалитативни индикатори на Банката. Субординираниот долг доспева за отплата во целиот износ по истекот на десет години од моментот на неговото одобрување и носи каматна стапка од 3 месечен ЕУРИБОР плус маржа од 0.85%.

26. ОБВРСКИ ПО ПРИОРИТЕТНИ АКЦИИ

Приоритетните неоткупливи кумулативни акции на Банката на 31 декември 2007 година изнесуваат 227,444 приоритетни акции со номинална вредност од 400 денари.

Приоритетните неоткупливи кумулативни акции даваат право на првенство во исплата на дивидендата и немаат право на глас. Приоритетните акции учествуваат подеднакво во поделбата на остатокот од стечајната, односно ликвидационата маса на Банката.

На 31 декември 2007 година Банката издвои износ од 7,847 илјади денари како дивиденда за сопствениците на неоткупливите кумулативни приоритетни акции за 2007 година.

27. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2007	31 декември 2006
Обврски кон добавувачи	86,617	126,149
Обврски за даноци и придонеси	152	5
Обврски кон НБРМ за продадени државни станови	16,635	6,173
Разграничени трошоци за дефинирани пензиски планови	36,329	14,015
Разграничени надомести и провизии по одобрени кредити	123,174	56,547
Нето обврски за комисионо работење	18,244	11,866
Пресметани недостасани обврски	54,377	34,406
Резервирања за вонбилансни ставки	76,796	71,780
Обврски за плати	30,275	29,121
Останати обврски	213,776	228,364
	<u>656,373</u>	<u>578,426</u>

28. АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА

а. Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Банката на 31 декември 2007 година го сочинуваат 17,460,180 обични акции со номинална вредност од 201.1 денари.

Имателите на обични акции имаат право на дивиденда кога ќе биде објавена и имаат право на еден глас на Собранието на Банката за еквивалент од една обична акција, како и право да учествуваат подеднакво во поделбата на остатокот од стечајната, односно ликвидационата маса на Банката.

Структурата на акционерите кои имаат сопственост која надминува 5% од издадените акции со право на глас на 31 декември 2007 и 2006 година официјално објавена и прифатена од Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Македонија, е следната:

28. АКЦИОНЕРСКА ГЛАВНИНА (продолжение)

а. Акционерски капитал (продолжение)

	31 декември 2007		31 декември 2006	
	% структура	Во илјади денари	% структура	Во илјади денари
Национална Банка на Грција	73.04%	2,564,602	73.04%	2,564,602
Меѓународна финансиска корпорација	10.80%	379,246	10.80%	379,246
Европска банка за обнова и развој	10.80%	379,246	10.80%	379,246
Останати	5.36%	188,148	5.36%	188,148
	<u>100%</u>	<u>3,511,242</u>	<u>100%</u>	<u>3,511,242</u>

б . Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се состојат од нереализирани добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на вложувањата во хартии од вредност расположиви за продажба, се додека истите не се продадат или се оцени дека истите се обезвреднети, во кој кумулативните нереализирани добивки или загуби претходно признаени во рамките на ревалоризационите резерви се признаваат во нето добивката или загубата за периодот.

Дел од ревалоризационата резерва во износ од 22,610 илјади денари се однесува на зголемување на неотпишаната вредност на нематеријалните и материјалните вложувања како резултат на растежот на цените на индустриските производи во моментот на ревалоризација. Последната ревалоризација на материјалните и нематеријалните средства е извршена од страна на Банката во 2003 година. Со состојба на 31 Декември 2007 година, во согласност со Допис на НБРМ бр. 91 од 08.01.2008 година, овие ревалоризациони резерви се пренесени во акумулирана добивка.

в . Законски резерви

Во согласност со локалната законска регулатива Банката треба да пресмета и издвои најмалку 15% од нето добивката за годината во законски резерви се додека нивото на законските резерви не достигне износ кој е еднаков на една петтина од акционерскиот капитал. Додека законската резерва не го надмине определениот најмал износ, може да се употребува само за покривање на загубите. Кога законската резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби од годишните завршни сметки, со одлука на Собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, доколку таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан од Законот за трговски друштва или од Статутот на Банката.

29. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Поврзаните субјекти ги вклучуваат најголемите акционери, афилијациите и претпријатија во заедничка сопственост, контрола/управување на Банката, или чии активности се контролирани од страна на Банката. Сите трансакции со поврзаните субјекти се случуваат во нормалниот тек на работењето на Банката и нивната вредност не се разликува материјално од условите под кои се одвиваат трансакциите со другите субјекти. Значајните салда и трансакции со поврзаните субјекти се прикажани како што следува:

29. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ (продолжение)

	31 декември 2007	<u>Во илјади денари</u> 31 декември 2006
АКТИВА		
Тековни сметки во странска валута:		
National Bank of Greece, Атина	5,075	14,174
United Bulgarian Bank, Софија	4,013	9,872
Вкупна актива	<u>9,088</u>	<u>24,046</u>
ПАСИВА		
Депозити по видување на странски банки:		
National Bank of Greece, Атина	-	6,986
United Bulgarian Bank, Софија	4,205	4,186
	<u>4,205</u>	<u>11,172</u>
Орочени депозити		
National Bank of Greece, Атина	2,754,072	1,529,353
Субординиран долг:		
National Bank of Greece, Атина	1,224,032	1,223,482
Пресметана камата:		
National Bank of Greece, Атина	933	962
Консултантски услуги:		
NBG Management	85,672	85,644
Однапред пресметани трошоци:		
NBG Management	5,121	13,254
Вкупна пасива	<u>4,074,045</u>	<u>2,863,867</u>
БИЛАНС НА УСПЕХ		
Приходи од камати:		
National Bank of Greece, Атина	51	51
United Bulgarian Bank, Софија	24	26
Расходи од камати:		
National Bank of Greece, Атина	62,751	1,236
United Bulgarian Bank, Софија	-	13
Останати трошоци:		
NBG Management	7,160	39,763
Ethnoplan S.A.	599	630

Вкупниот износ на изложеност на Банката спрема внатрешни лица на Банката и лица поврзани со нив на 31 декември 2007 година изнесува 92,237 илјади денари.

30. КОМИСИОНО РАБОТЕЊЕ

Средства со кои Банката управува во име и за сметка на трети лица врз основа на провизии се вклучуваат во билансот на состојба на нето основа. Овие средства по основ на комисионо работење не претставуваат средства на Банката и не се признаваат во нејзините финансиски извештаи. Банката не е изложена на никаков кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани поради тоа што Банката не дава гаранција за овие пласмани.

31. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

а. Потенцијални и превземени обврски

	Во илјади денари	
	<u>31 декември 2007</u>	<u>31 декември 2006</u>
Гаранции:		
- во денари	920,858	776,995
- во странска валута	539,661	425,225
Чинидбени гаранции:		
- во денари	177,156	92,198
- во странска валута	381,490	325,183
Акредитиви во странска валута	1,001,711	696,623
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	1,049,058	917,062
Превземни обврски по кредитни картички	6,283,246	3,385,982
Останато	286,274	319,215
	<u>10,639,454</u>	<u>6,938,483</u>

Резервацијата за вонбилансните ставки на 31 декември 2007 година изнесува 157,363 илјади денари (2006 - 71,780 илјади денари).

б. Судски спорови

Банката е вклучена во судски постапки од своето редовно работење. Износот на судските спорови кои се водат против Банката на 31 декември 2007 година изнесува 278,596 илјади денари. Наведениот износ не ги вклучува затезните камати. Раководството на Банката смета дека конечниот исход на најголем дел од овие спорови ќе биде решен во корист на Банката и дека нема да настанат материјално значајни загуби по основ на овие спорови. Банката изврши резервирање за загуби поради оштетување по основ на судските спорови во износ од 3,200 илјади денари.

32. ДАНОЧНИ РИЗИЦИ

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година, и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Банката не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

33. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви користени при искажувањето на билансните позиции деноминирани во странска валута се следните:

	<u>2007</u>	Во денари <u>2006</u>
1 УСД	41.6564	46.4496
1 ЕУР	61.2016	61.1741